Ушбу сонда:

2 СПОРТНИНГ ОММАВИЙЛАШУВИ инсон камолотига хизмат қиляпти

3 «ИШОНЧ» ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАСИ

4 *Нуқтаи назар* МУСИҚАНИНГ СЕҲРЛИ КУЧИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2004 йил 30 ноябр, сешанба № 190 (1823)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

26 декабр: сайловни очиқлик, ошкоралик, демократик руҳда, сайловчиларнинг фаол иштирокида ўтказайлик

Синхрон сузиш

ЎЗБЕКИСТОН «СУВ ПАРИЛАРИ» - ҒОЛИБ!

Пойтахтимиздаги «Ўзбекистон» спорт мажмуи сув спорти саройида Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, Маданият ва спорт ишлари, Халқ таълими, Олий ва ўрта махсус таълим ва Мудофаа вазирликлари, Тошкент шаҳар ҳокимлиги, Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши, «Соғлом авлод учун» халқаро ноҳукумат хайрия жамғармаси, Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси, Республика «Маҳалла» жамғармаси ва Ўзбекистон синхрон сузиш федерацияси томонидан ташкил этилган синхрон сузиш бўйича «Сув париси» V анъанавий халқаро турнири якунланди.

1999 йилдан буён анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган мазкур халқаро турнирда ҳамюртларимиз билан бирга Россия, Хитой, Қозоғистон, Ҳиндистон ва Беларусдан келган 50 нафардан зиёд ёш спортчи ўз маҳоратини намойиш этди.

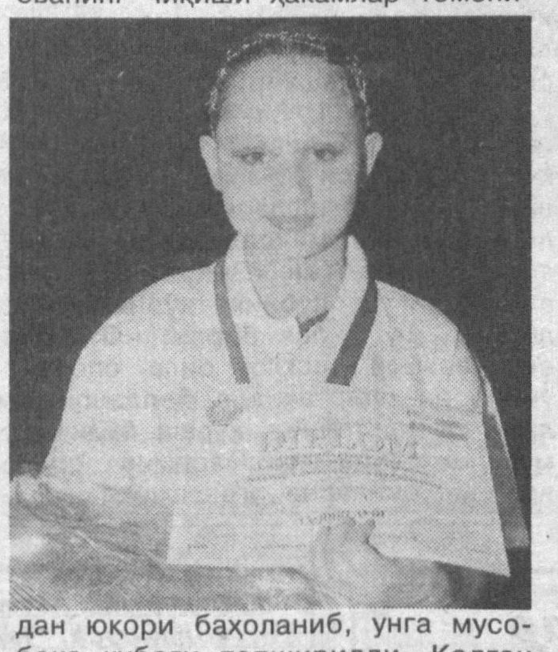

Яккалик баҳсларида юртимиз шарафини ҳимоя қилган Дарья Мажаеванинг чиқиши ҳакамлар томонидан юқори баҳоланиб, унга мусобақа кубоги топширилди. Қолган совринли ўринлар россиялик Анна Ходикина ҳамда Беларус вакиласи Ольга Ушаковага насиб қилди.

Турнирда хитойлик спортчиларнинг чиқишлари ҳам мухлису мутахассисларга манзур бўлди. Айниқса, жуфтлик беллашувларида оилавий дуэт - Жианг Жин Жин ҳамда Жианг Вен Вен кўрсатган дастур ҳакамлар томонидан юқори баҳоланди - хитойлик эгизаклар олтин медал билан тақдирланди. Россиялик Александра Ушакова ҳамда Александра Климцева ҳамда Қозоғистон терма жамоаси аъзолари - Марина Коринец ва Светлана Нечипуренко ҳам совриндорлар сафидан жой олди.

Гуруҳ беллашувларида иштирок этган терма жамоалар эркин ҳамда мураккаблаштирилган ихтиёрий дастур бўйича ўз маҳоратини намойиш қилди. Эркин дастур бўйича биринчи ўринни эгаллаган Ўзбекистон терма жамоаси асосий таркибининг чиқишлари мураккаблаштирилган машқларда ҳам энг юқори баҳоланди. Қозоғистон терма жамоаси вакилалари эса ҳар икки усул бўйича кумуш медални қўлга киритди. Ўзбекистон терма жамоасининг иккинчи таркиби эса бир жуфт бронза медалга эга бўлди.

«Сув париси» V халқаро турнири ўзбекистонлик синхрон сузувчиларнинг маҳорати, тажрибаси йилдан-йилга ошиб, умидли спортчиларимиз сафи тобора кенгайиб бораётганини кўрсатди.

(ЎзА)

САЙЛОВГА БАҒИШЛАНГАН ЯНГИ КИТОБЛАР

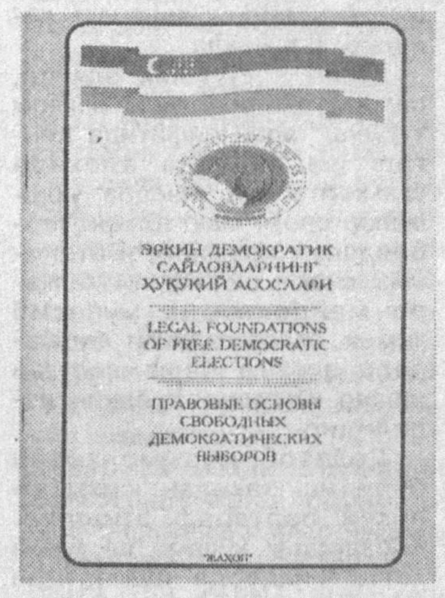

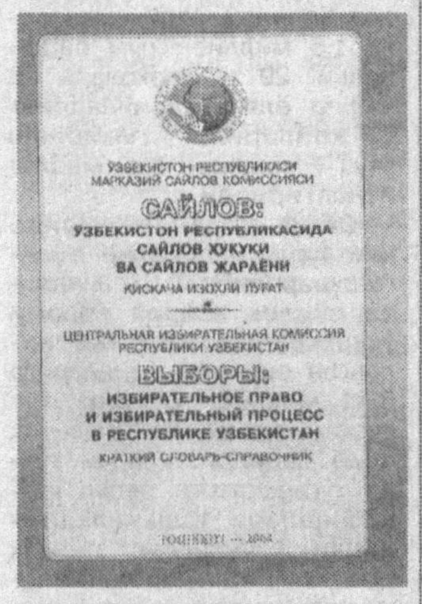

Марказий сайлов комиссияси томонидан «Сайлов: Ўзбекистон Республикасида сайлов ҳуқуқи ва сайлов жараёни» (Б.Мустафоев, Ҳ.Авезов) қисқача изоҳли луғати ўқувчилар ҳукмига ҳавола этилди. «Ўзбекистон» нашриёт-матбаа ижодий уйида босмадан чиққан ушбу луғатда демократик сайлов жараёнида қўлланиладиган олтмишга яқин тушунчаларнинг изоҳи содда ва равон услубда баён қилинган.

Ўзбек ва рус тилидаги мазкур китобда, хусусан, «Имзо варақаси», «Мажоритар сайлов тизими», «Пассив сайлов ҳуқуқи», «Сайловни тайинлаш», «Сайлов кампанияси», «Сайлов бюллетени», «Сайловолди ташвиқоти», «Такрорий сайлов», «Хорижий (халқаро) кузатувчи» ва «Электорат» каби сўз ва иборалар мутахассислар томонидан батафсил изоҳланган.

Шунингдек, Марказий сайлов комиссияси «Жаҳон» ахборот агентлиги билан ҳамкорликда Б.Мустафоевнинг «Эркин демократик сайловларнинг ҳуқуқий асослари - Legal Foundations of free Democratic Elections - Правовые основы свободных демократических выборов» китобини ҳам уч тилда кўп минг нусхада нашрдан чиқарди.

Рисолада сайлов қонунчилигининг ҳуқуқий асослари, мамлакатимизда икки палатали парламентга сайловнинг ўзига хос жиҳатлари, унда сиёсий партияларнинг иштироки, сайловолди кампаниясини молиялаштириш тартиби, фуқароларнинг депутатликка номзод кўрсатишда иштироки, Сенат аъзолари сайловининг хусусиятлари ҳақида атрофлича сўз юритилади.

(ЎзА)

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўн олтинчи сессиясининг очилиши тўғрисида

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн олтинчи сессияси 2004 йил 2 декабр куни эрталаб соат 10 да Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 1 декабр куни соат 9.00 дан 18.00 га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида рўйхатга олинади.

Сиёсий партияларнинг Олий Мажлис депутатлари фракциялари ва депутатлар блоклари таркибига кирадиган депутатлар диққатига

Олий Мажлисда 30 ноябр куни соат 15.00 да Фидокорлар миллий демократик партияси ва «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияларининг йиғилишлари бўлиб ўтади. Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракциясининг йиғилиши эса ушбу партия Марказий Кенгашининг мажлислар залида 30 ноябр куни соат 16.30 да бўлади.

Олий Мажлисда 1 декабр куни соат 15.00 да «Адолат» Социал-демократик партиясининг фракцияси, ҳокимият вакиллик органларининг Олий Мажлис депутатлари блоки ҳамда сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг Олий Мажлис депутатлари блоки йиғилишлари ўтказилади.

МДҲ Ижроия қўмитаси раиси Владимир Рушайло Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Содиқ Сафоев билан учрашди.

ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИДА УЧРАШУВ

Мулоқот чоғида Ўзбекистон ва МДҲ мамлакатлари ўртасида алоқаларни янада кенгайтириш, минтақавий хавфсизликни мустаҳкамлаш, халқаро терроризм ва гиёҳванд моддалар савдосига қарши курашдаги ҳамкорликка оид масалалар муҳокама этилди. Суҳбатда, шунингдек, жорий йилнинг 26 декабрида юртимизда ўтказилажак парламент сайловида МДҲ Ижроия қўмитаси вакилларидан иборат кузатувчиларнинг иштирокини ташкил этиш юзасидан фикр алмашилди.

(ЎзА)

ЯНГИ ПЛАКАТЛАР

Марказий сайлов комиссияси бўлажак сайловларнинг янада очиқ, ошкора ва мазмунли ўтишини таъминлаш мақсадида сайловчилар учун ўзбек, рус ва қорақалпоқ тилларида бир неча ўлчамдаги рангли плакатларни чоп этди.

Кўп минг нусхада босмадан чиққан бундай кўргазмали тарғибот материаллари округ ва участка сайлов комиссиялари биноларига, номзодларнинг сайловолди учрашувлари ўтадиган масканларга, жамоат транспорти, таълим муассасаларига, маҳалла гузарларига жойлаштириш учун мослаб тайёрланган.

(ЎзА)

РЕСПУБЛИКА КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҚУРУЛТОЙДАН ҚУРУЛТОЙГАЧА

БОШИ ФАЛАККА ТЕНГДИР, МАҒРУРДИР ИНСОН

Тошкент шаҳар касаба уюшмалари Кенгашида меҳнат аҳлига моддий ва маънавий кўмак бериш, уларнинг соғлиги ва дам олиши билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш бош мезон ҳисобланади. Бошқача айтганда «Инсон қадри ҳар нарсадан улуғ» деган ҳикмат Кенгаш фаолият дастурини ташкил этади. Зеро, инсон эрки, шаъни, меҳнати, саломатлиги йўлида камарбаста бўлмоқ адолатли жамиятнинг асосий қонуни ҳисобланади.

Шаҳар қўмитаси ўз қонуний ҳақ-ҳуқуқини тиклаёлмай умид билан келган ҳар бир касаба уюшма аъзосининг мушкулини осон қилиш ниятида малакали мутахассислар ва ҳуқуқшуносларни сафарбар этган. Ҳисобот-сайлов даврида қонунга зид равишда ишдан бўшатилган ўнлаб ходимларнинг меҳнат ҳуқуқлари касаба уюшмалари аралашуви билан тикланди.

Демократик давлатни шакллантириш, ходимлар манфаатларини ҳимоялаш, иш берувчилар билан ходимлар ўртасидаги муносабатларни қонуний тартибга солувчи меъёрий ҳужжат жамоа келишувлари ва шартномаларидир. 2003 йилнинг биринчи чорагидаги кенгайтирилган йиғилишда Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва касаба уюшмалари Кенгаши ўртасида ижтимоий ҳамкорлик тўғрисидаги битим қабул қилинган. Унда 2003 - 2004 йилларда аҳоли ва меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича ўзаро ҳамкорлик Келишуви қабул қилинди. Бундан ташқари, тармоқ касаба уюшмаларининг шаҳар қўмиталари, шунингдек, шаҳар миқёсидаги давлат идоралари, бош бошқармалари ўртасида 27 та ҳамкорлик Келишувлари имзоланди. Қурултойдан қурултойгача ўтган даврда юридик шахс мақомига эга бўлган корхона, ташкилот ва муассасаларда жамоа шартномалари такомиллашиб борди. Агар 2000 йилда муассасаларда 1512 та жамоа шартномаси қабул қилинган бўлса, бугунги кунга келиб улар сони 3060 тадан ошиб кетди. Улар орқали 465 минг 690 нафар меҳнаткашлар манфаати қамраб олинди. Жамоа шартномалари ва Келишувларнинг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатилиб, ижроси мунтазам таҳлил қилиб борилди.

Жамоа шартномаларига асосан ходимнинг иш ҳақини ошириш 2000 йилда 50736 сўмни ташкил этган бўлса, бугунги кунда 90697 сўмга ошди. Имтиёз ва кафолатлар 12783 сўмдан 39370 сўмга, соғломлаштириш учун сарф харажатлар 7114 сўмдан 13453 сўмга, меҳнат муҳофазасига сарфланадиган харажат 7976 сўмдан 14520 сўмга кўпайди.

Соғломлаштириш шаҳар касаба уюшмалари фаолиятида етакчи ўринлардан ҳисобланади. Ҳисобот-сайлов даврида келажагимиз эгалари бўлмиш болаларга меҳрибонлик кўрсатиш, уларни ҳар жиҳатдан баркамол инсонлар этиб вояга етказиш, соғлом авлодни камол топтириш, оналар ва болалар соғлиғини муҳофазалаш, айниқса «Соғлом авлод», «Она ва бола» Давлат дастурлари асосида кенг кўламли тадбирлар амалга оширилди. Сиҳатгоҳларда «Она ва бола» бўлимлари ташкил этилди. Биргина «Соғлом авлод» Давлат дастури асосида корхоналарда меҳнат қилаётган ногирон, кўп болали ҳамда кам таъминланган 29751 та оилага 62,5 миллион сўмдан зиёд моддий ёрдам кўрсатилди. Шунингдек «Она ва бола» Давлат дастурини амалга ошириш учун жамоа шартномалари орқали Меҳнат қонуни ва бошқа меъёрий ҳужжатларда қайд этилган нормативлардан ташқари 1476 та корхонада 55788 нафар аёлга қўшимча таътил берилди.

2195 нафар аёллар эса фарзанди 2 ёшдан 3 ёшга тўлгунга қадар тўланадиган моддий ёрдамдан баҳраманд бўлишди. Бунинг учун 734 та корхонада 26,6 миллион сўм сарфланди.

Нуронийларни қадрлаш шаҳар Кенгаши фаолиятининг асосий йўналишларидан. Айниқса, «Қарияларни қадрлаш» Давлат дастури бўйича жамоа шартномаларига меҳнат фахрийларини ҳар томонлама ижтимоий ҳимоялаш, саломатлиги ҳақида ғамхўрлик кўрсатиш алоҳида банд сифатида киритилди ва унинг назорати таҳлил этиб борилди. 2306 та корхона ва ташкилотда узоқ йиллар меҳнат қилиб пенсияга чиққан 15913, шунингдек ишлаётган 21282 нафар пенсионерларга маъмурият томонидан 174 миллион сўм, касаба уюшма маблағидан 37 миллион сўмдан зиёд моддий ёрдам кўрсатилди.

(Давоми 2-бетда)

ЁШЛАР ВА АСОСИЙ ҚОНУН

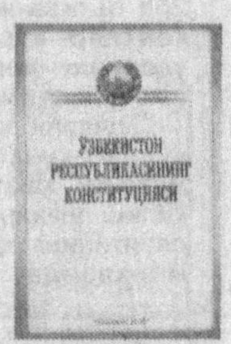

Сурхондарё вилоятида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси кунига қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Таълим муассасалари ва корхоналарда Бош Қонунимизни ўрганиш юзасидан машғулотлар, учрашувлар, давра суҳбатлари ташкил этилмоқда.

Термиз давлат университетида ўтган учрашув ҳам шу мавзуда бўлди. Вилоят ҳокимлиги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди ҳамда Тошкент Давлат юридик институти билан ҳамкорликда ташкил этган тадбирда сўзга чиққанлар демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш жараёнлари, Конституциямизнинг яратилиш тарихи, инсон ҳуқуқлари, ёшларнинг ҳуқуқ ва бурчлари, жамият тараққиётидаги ўрни хусусида гапирдилар.

Бу ҳақда халқ депутатлари Сирдарё вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида гапирилганди

ИШНИНГ ТАҚДИРИНИ ОРИЯТЛИ КИШИЛАР ҲАЛ ЭТАДИ

Ер — бебаҳо бойлик, халқимиз фаровонлиги, дастурхонимиз тўкинлиги манбаи. Фақат у ўз эгалари – ер билан тиллаша оладиган бободеҳқонларга топширилгандагина ана шу сифатлар юзага чиқади. Куни кеча бўлиб ўтган халқ депутатлари Сирдарё вилояти Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида ҳам айнан шу ҳақда гап борди. Сессияда мамлакатимиз раҳбари вилоятда сўнгги йилларда ердан оқилона ва самарали фойдаланиш борасида йўл қўйилаётган хато ва камчиликлар тўғрисида сўз юритаркан, қишлоқ хўжалигида муваффақиятларга эришишнинг асосий омили ишни тўғри ташкил эта оладиган, масъулиятни сезадиган фидойиларга, бошқача қилиб айтганда, ҳақиқий деҳқонга топширишда эканлигини алоҳида уқтириб ўтди.

Ҳошимжон Сотволдиев тендер комиссиясига ариза ташлади. Аммо у сўраган нобоп, кейинги олти йилда юлғуну шўрага макон бўлган майдонларга ўзга даъвогар чиқмади. Шу боисми, комиссия ҳеч иккиланмасдан ташландиқ ерни унга қўшқўллаб топширди. Мирзаобод туман ҳокими қарори билан «Боғда она» фермер хўжалиги ташкил этилди. Ерни осонгина қўлга киритган Ҳошимжон ака далага трактор солди. Бахтга қарши, яхлит майдон кўринган пайкалнинг баъзи жойлари 50 сантимергача чуқур ёки аксинча баланд экан. Қисқаси мавжуд ерга сувни етаклаб ҳам чиқариб бўлмаскан. Шунинг учун ўтган йили фермер ишчилари билан йил-ўн икки ой қандай ўтганини сезмай ҳам қолди. Астойдил меҳнат қилишди, тер тўкишди. Ҳатто уватларда, дўнгалакларда Ҳошимжон аканинг ўзи билан ўзи гаплашиб ўтирганини учратганлар кўп бўлди. Аммо ирода синовни енгиб чиқди. Тўғри, биринчи йил ғалла кўнгилдагидек бўлмади. Шартнома режа аранг уддаланди.

Ўтган кузу қиш фермер хўжалигидагилар ариқларни созлашди. Экин майдонлари рисоладагидек текисланди. Натижада 14 гектар буғдой майсалари сувга қондирилди. 10 гектардан ошиқ майдонга чигит қадалди. Энди уста миробни топиш муаммоси кўндаланг турарди. Ҳошимжон машинага ўтирдию, қайдасан Фарғона дея йўлга тушди. Болаликдан таниган, мироблик илмининг пири Кимсанбой ака этагидан ушлади. Ҳамкорликда ишлашга кўндирди. Мирзачўлга келиб далани кўрган Кимсанбой ака пайкал ўртасидаги тепаликка битта сим каровот қўйиб берасан, деб туриб олди. Дўстига пар ёстиғу юмшоқ тўшакда ётиб мўл ҳосил олиб бўлмаслигини уқтирди. Шу ёз қишлоқ аҳли кун бўйи далалар ортда қолди. Шу йилнинг кузида теримга тушишди. Ҳашарчилар икки кунда ҳар гектар ердан 16 центнердан пахта териб берди. Иккинчи теримдан сўнг бу борадаги режа 160 фоизга уддаланди.

– Соф фойда 6 миллион сўмни қоралаяпти, – дейди фермер. – Бу биргина пахтачиликдан. Ғалла даромадини қўшсак, икки ҳиссага ошади.

Айтганча, ишчиларнинг даромади ҳам чакки эмас. Ҳар бир ишчига ўртача ойлик маош 30 минг сўмни ташкил этмоқда. Бундан ташқари, уларнинг ҳар бирига 2 тоннадан буғдой тақсимланди. 15 тонна дон захирага қолди. Хуллас, бутун эл-улус Ҳошимжон ака уддабуронлигига тан берди. Негаки, фидойилик эвазига кўпчилик уддасидан чиқолмаган, эвида фонус милтиллашию Кимсанбой аканинг жилдиллатиб сув тараётганини кузатди. Ҳошимжон Сотволдиевга кун бўлмади унинг дастидан. Ҳар тонг бир машина ґўнгни ариққа ағдармаса, Кимсанбой акадан балога қолди. Ишлов ҳам, сув ҳам фақат ўғит билан берилди.

Фермер ҳам танти турди. Далада ишлаётган 6 нафар ишчиларни икки маҳал иссиқ овқат, ишчи коржомаси билан таъминлади. Ҳар ойда ойлик берди. Ниҳоят, заҳматни қилолмаган ер барака булоғига айланди.

Гулистон туманидаги «Шерали ота» фермер хўжалигига бундай таъриф-тавсифлар ножоиз. Чунки тадбиркорларга 35,6 гектар энг сара ер берилганди. Лекин фермер хўжалиги раҳбари Л.Эсонов буни ўзгача қабул қилди. Мана тўрт йилдирки, ўзини ҳам, ўзгаларни ҳам алдаб келаяпти. Бир мисол, 2002 йили у шартномадаги 10 тонна ўрнига бор-йўғи 4 тонна пахта топширди. Ўтган йили эса уддабуронликнинг янги қиррасини «кашф қилди». Ижарага олган ер майдонининг 14 гектарини қўшни «Иброҳимий» фермер хўжалигига тортиқ қилиб юборди. 35,6 гектар ерга ажратилган транш маблағларига эса эгалик қилиб келди. Аммо қонунбузар фермер ўйлагандек бўлмади. Вилоят хўжалик судида бу масала адолатли кўрилиб, юрар йўлидан адашган фермерга нисбатан қонуний чора белгиланди.

Хўш, «Шерали ота»дагилар нимадан ютди? Ҳеч нарсадан. На ёлчитиб даромад олишди, на ундан бирор киши наф кўрди. Энг ачинарлиси, элни боқиш имкони бўлган бебаҳо бойлик – ер майдонларининг умри беҳудага соврилди. Таассуфки, бундай «ишбилармонлар» вилоят қишлоқ хўжалиги юксалишига, иқтисодиёт тараққиётига тушов бўлаяпти. Демоқчимизки, бу каби ҳолатлардан хулоса чиқариш пайти келди.

Нурилла ШАМСИЕВ, «Ишонч» мухбири

РЕСПУБЛИКА КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҚУРУЛТОЙДАН ҚУРУЛТОЙГАЧА

Тошкент шаҳри

БОШИ ФАЛАККА ТЕНГДИР, МАҒРУРДИР ИНСОН

(Боши 1-бетда)

Бундан ташқари, 450 та корхона ва ташкилотда меҳнат қилаётган 4139 нафар пенсионерларга устама ҳақ белгиланиб, 23 миллион сўмлик маблағ ажратилди. 694 та корхонада ишлаётган 6021 нафар нуронийларга 7 кунгача қўшимча таътил берилди. Ушбу мақсадга 1,5 миллион сўм сарфланди. 29 та корхонада 48 нафар ёлғиз қарияларнинг уй-жойларини таъмирлаш учун 7 миллион сўм маблағ йўналтирилди.

Обод маҳалла йилида ҳам турли тадбирлар амалга оширилиб, 550,2 миллион сўмлик хайрия ёрдами уюштирилди. Кам таъминланган оила фарзандларига 62,1 миллион сўмлик ўқув қуроллари ва кийим-кечак олиб берилди. Уларни турли тўгаракларга бепул қатнашишлари ташкиллаштирилди. Шунингдек, тармоқ қўмиталари шаҳар ташкилоти хизматидаги корхоналар, ҳудуддаги маҳаллаларда истиқомат қилаётган кам таъминланган, ёлғиз, ногирон, кўп болали оилаларни қўллаб-қувватлаш учун 33,7 миллион сўмлик моддий ёрдам уюштирди. Меҳнаткашлар учун соғлом ва хавфсиз меҳнат шароитини яратиш бўйича 2000 - 2001 йилларда шаҳар корхона ва ташкилотларида 1160 та текшириш ўтказилиб, аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан 15310 та тадбир бажариш учун тавсия этилди.

Ишчи-хизматчиларнинг соғлиғи ва ҳаётига хавф солаётган 245 та дастгоҳ, 5 та устахона фаолияти тўхтатиб қўйилди.

Меҳнатни муҳофаза қилиш қоидаларини бузганлиги учун 49 нафар мансабдор шахсларга белгиланган тартибда жарима солинди.

2002 - 2003 йиллар давомида 578 та корхона ва ташкилотларда касаба уюшма қўмиталари фаолияти таҳлил қилинди. 5500 та қонунбузарлик ҳолати аниқланиб, уларни бартараф этиш юзасидан кўрсатма берилди. Шу давр мобайнида шаҳар кенгаши мутахассислари томонидан меҳнат муҳофазаси бўйича 31 та ёзма, 268 та оғзаки ариза ва шикоятлар кўриб чиқилиб, уларнинг деярли барчаси ижобий ечимини топди.

Ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, саломатлиги ҳақида ғамхўрлик қилиш шаҳар кенгаши фаолиятининг ҳамиша диққат марказида. Пойтахтдаги олий ва ўрта махсус ўқув юртларида малакали мутахассисларни тайёрлашни яхшилаш мақсадида 1999 йилда шаҳар Кенгашининг 10 та стипендияси таъсис этилди. Айни кунда 100 нафардан ортиқ аълочи ва жамоатчи талабалар стипендия соҳиби. Бундай хайрли ишларни амалга ошириш анъанага айланиб бормоқда.

Спорт - тинчлик элчиси, саломатлик воситаси, соғлом турмуш тарзи сифатида Кенгаш фаолиятида алоҳида аҳамиятга эга. Касаба уюшмалар спорт мактаблари тарбияланувчиларини, Ватанимиз спорт шарафини халқаро майдонларда муносиб ҳимоя қилаётганлиги бу борада амалга оширилаётган ишлар кўламининг ёрқин далилидир.

Долзарб муаммолардан бири иш ҳақидан қарздорликни бартараф этишдир. Қарздорлик кўлами ва бунга катта миқдорда йўл қўйган корхоналар билан мониторинг ўтказиш йўлга қўйилди.

Қарздорликни бартараф этиш учун иш берувчилар, маҳаллий ижро этувчи органлар олдига расмий талабномалар қўйиш, суд ва прокуратура органларига мурожаат қилиш амалиёти такомиллаштирилди. 70 дан зиёд корхона раҳбарларига расмий талабномалар қўйилиб, 1 миллиард 428,2 миллион сўмдан ортиқ иш ҳақидан қарздорлик ундириб берилди. Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари олдига қўйилган расмий 28 та талабнома орқали 130,4 миллион сўм иш ҳақидан қарздорлик бартараф этилди. Мазкур муаммолар 44 марта касаба уюшма мажлисларида, 20 та раёсат йиғилишида, 20 та меҳнат жамоаларининг умумий йиғилишларида кўриб чиқилди.

Ишсизликнинг олдини олиш меҳнат бозорида кенг шароитларда рақобат қила олмайдиган ёшлар, ногиронлар, кўп болали аёлларга иш ўринлари яратиш, шунингдек, уларни касбга ўқитиш борасида шаҳар Кенгаши ҳамда Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси билан биргаликда 2001 - 2005 йилларга мўлжалланган режа ишлаб чиқилди.

Шаҳар Кенгаши касаба уюшма фаолларининг ҳуқуқий саводхонлигини оширишга алоҳида эътибор қаратди. Негаки, меҳнаткашлар ҳимоясига бел боғлаган ташкилотнинг нуфузи ҳуқуқий савияси, билимдонлиги билан белгиланади. Кўплаб муаммолар эса қуйи ташкилотда ҳал этилади. Шу боис ҳуқуқий саводхон касабақўм раислари етакчилик қилаётган жамоада адолатсизликка йўл қўйилмаяпти. Меҳнат Кодексида баён этилганидек жамоа шартномалари талаблари сўзсиз ижро этилмоқда. Негаки, қонун ҳар бир касабақўм учун ҳаракат дастури, бошқача айтганда адолат ва ҳақиқат посбони. Қонун асосида иш юритиш, унга қатъий амал қилиш, албатта муваффақиятни таъминлайди.

Амина ҚОДИРОВА

ХОДИМ МАНФААТИНИ ТАЪМИНЛАШ ЙЎЛИДА

Касаба уюшма нуфузи амалга оширилаётган эзгу ишлар билан эътироф этилса, унинг куч-қудрати манбаи эса уюшма аъзолари қўллаб-қувватлашида намоён бўлди. Негаки, ишчи ёки хизматчи бирор адолатсизлик ёки иш берувчи томонидан тазйиққа дуч келса, ўз ҳуқуқларини муҳофаза этиш учун, аввало, бизга - касаба уюшмаси ёрдамига эҳтиёж сезади. Зеро, тармоқ қўмитамиз ҳамда унинг тасарруфидаги барча бошланғич ташкилотлар қурултойдан қурултойгача ўтган даврда асосий эътиборни меҳнаткашларнинг ижтимоий, иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилишга қаратди. Бунда ижтимоий шерикчилик тамойили фаолиятимиз негизини ташкил этди.

Ҳозирда нефт-газ, энергетика, геология ва кимё, геодезия ва давлат кадастри, фармацевтика саноатига қарашли 150 та бошланғич ва тўртта бирлашган касаба уюшма қўмиталарига нисбатан 105 та жамоа шартномаси татбиқ этилиб, улар орқали 38 минг нафардан зиёд меҳнаткашларнинг манфаатлари ҳимоя қилинмоқда. Айниқса, қабул қилинган жамоа шартномаларида ҳомиладор аёллар, балоғат ёшига етмаган ўсмирлар, ногиронлар, фахрийлар, кўп болали ва кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтириш масалаларига алоҳида эътибор берилмоқда.

Ҳисобот-сайлов даврида жамоа шартномаларининг ижроси раёсат мажлиси ва пленумида 12 марта муҳокамадан ўтқазилиб, меҳнаткашларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоясига доир қарорлар қабул қилинди. Давлат дастурлари бўйича ўтказилган тадбирлар ана шулар жумласидандир.

Жамоа шартномалари орқали ҳар бир ходимнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини таъминлаш учун 2000 йилда ўртача 102 минг сўм, 2001 йилда 174 минг сўм, 2002 йилда 269 минг сўм, 2003 йилда 418 минг сўм маблағ сарфланган.

Жумладан, ҳар бир касаба уюшма аъзоси жамоа шартномаси ва тадбирлар орқали ҳар йили ўзининг йиллик аъзолик бадалларига нисбатан 20-25 марта кўп миқдорда моддий манфаат кўрган.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш лозимки, тармоқдаги 9 та қўшма корхонада жамоа шартномалари қабул қилинган бўлиб, уларда меҳнат қилаётган 3 мингга яқин ходимлар манфаатларини ҳимоялаш яхши йўлга қўйилган. Умумий нодавлат сектори ходимлари меҳнатини муҳофаза қилиш, қўллаб-қувватлашда қўмитамиз фаолияти самарадорлиги йилдан-йилга ошмоқда.

Тармоқ қўмитамиз жамиятнинг маданий-маънавий янгиланиш даврида одамларда юксак ахлоқийлик, шахсга ҳурмат, қадр-қиммат туйғуларини шакллантириш, қолаверса, тараққиёт асосини белгиловчи соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш ва қарор топтиришни муҳим вазифалардан бири сифатида белгилаб олган. Шу мақсадда ҳар йили 4300 нафардан ортиқ ходим санаторий-профилакторийлар ва дам олиш масканларида, меҳнаткашларнинг 3400 нафарга яқин фарзандлари тасарруфимиздаги «Чотқол» ва «Геолог» болалар оромгоҳларида, 2500 нафар ишчи ҳамда уларнинг оила аъзолари В. Митрафанов номидаги спорт-соғломлаштириш мажмуида дам олдирилиб, соғликлари тикланди. Тармоқ касаба уюшма Марказий қўмитаси томонидан маданий-маърифий ишларни янада ривожлантириш мақсадида ташкил этиб келинаётган «Она ва бола» анъанавий республика кўрик-танловида, шу билан бирга «Отам, онам ва мен - соғлом оила» спорт ўйинлари спартакиада беллашувлари ҳамда теннис, кураш бўйича мусобақаларда вакилларимиз совринли ўринларни эгалламоқда.

Меҳр-саховат халқимизга хос одат бўлиб, бу ўлмас қадрият касаба уюшмалари фаолиятида ҳам асосий ўринга эга. Қўмитамиз Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларига меҳр-саховат улашишдек хайрли ва эзгу ишларни доимий равишда амалга оширмоқда. Ушбу тадбирларга 1 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди. Меҳр ва мурувват йилида корхона ва ташкилотлар томонидан маҳаллаларда яшовчи кам таъминланган, кўп болали оилаларга байрамларда хайрия ёрдамлари кўрсатилди, уларнинг фарзандлари учун ўқув қуроллари, кийим-кечаклар олиб берилди. Корхоналар маъмурияти ҳисобидан бу ишга 78 миллион сўмга яқин маблағ ажратилди.

Иш ҳақи ўз вақтида тўланишини таъминлаш долзарб масалалардан бири ҳисобланади. Шу боис иш ҳақидан қарздорликни бартараф этиш, аввало бунга йўл қўймаслик учун касаба уюшма шаҳар қўмитаси корхона ва ташкилотлар билан ҳамкорликда қатъий иш олиб боряпти. Амалга оширилаётган тадбирлар мунтазам равишда таҳлил ҳамда назорат қилиб борилмоқда.

Инсонга наф келтириш - олий бахт. Хайрли, шу билан бирга ўта масъулиятли бу вазифани амалга ошириш йўлида бор куч-ғайратимиз, меҳнатимизни аямаймиз.

Гулбаҳор ҲАКИМОВА,
Ёқилғи-энергетика, геология ва кимё саноати ходимлари касаба уюшма шаҳар қўмитаси раиси

Факт ва рақамлар

Тошкент шаҳар касаба уюшмалари Кенгаши ўз сафига 634 минг нафардан зиёд аъзони бирлаштирган.

* * *

Шаҳар Кенгаши тасарруфида 13 та тармоқ қўмитаси ва 9 минг 233 та бошланғич ташкилот бор.

* * *

9233 нафар бошланғич касабақўм раисларининг 6086 нафари аёллар, 648 нафари ёшлар. 104 нафар касабақўм маош олиб ишлайди, 9129 нафари жамоатчилик асосида фаолият кўрсатади.

* * *

2000 йилда юридик шахс мақомига эга бўлган корхона, ташкилот ва муассасаларнинг 1512 тасида жамоа шартномалари қабул қилинган бўлса, бугунга келиб бу кўрсаткич 3060 тага кўпайган. Улар орқали 465690 нафар меҳнаткашлар манфаати қамраб олинган.

* * *

Жамоа шартномаси бўйича ҳар бир ходимга 2000 йилда 50 минг 736 сўм сарфланган бўлса, бугунги кунга келиб 90 минг 697 сўмдан ошиб кетди.

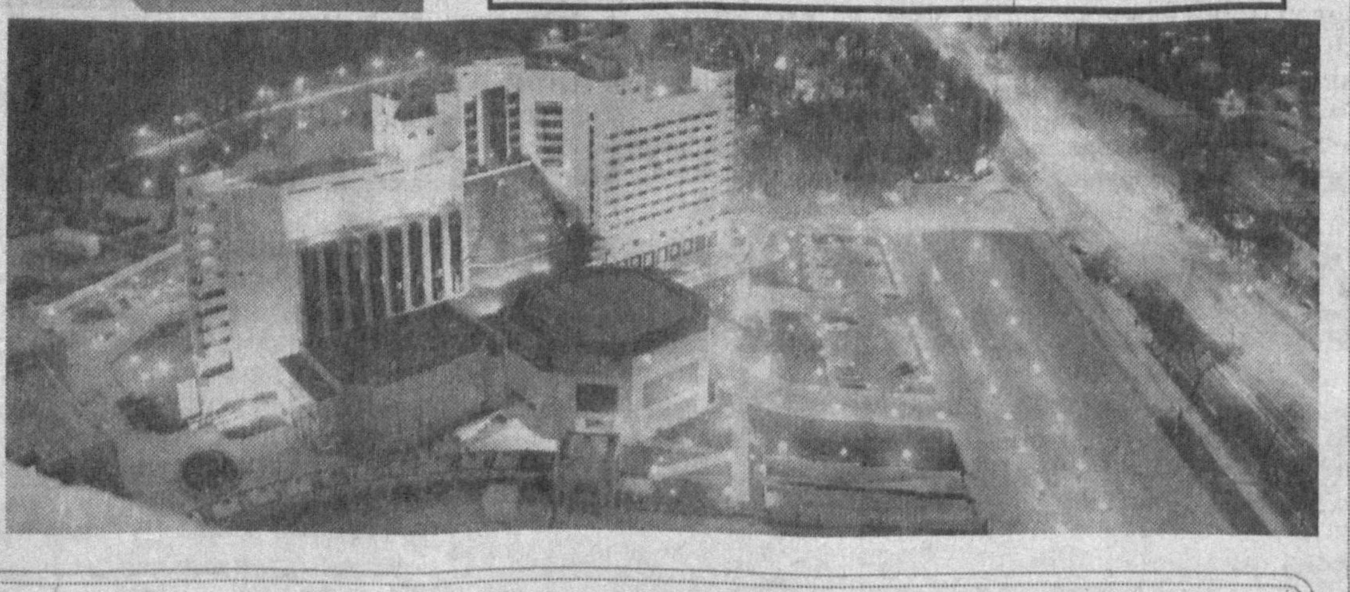

Саломатлик - туман бойлик. Фарзандлари, оиласи, қолаверса, ўзининг соғлиғидан кўнгли хотиржам кишининг меҳнатида унум, оиласида фаровонлик бўлади. Фарзандларимизни соғломлаштириш, маънавий оламини бойитиш, Ватанга муносиб фарзандлар қилиб тарбиялаш касаба уюшма қўмитамиз фаолиятининг устувор йўналишларидан бири саналади.

«АЛГОРИТМ» - БОЛАЛАР СОҒЛОМЛАШТИРИШ ОРОМГОҲИДА

Очиқ акциядорлик жамиятимизнинг пурвиқор тоғлар бағрида, сўлим Чимён гўшасида жойлашган «Алгоритм» болалар соғломлаштириш оромгоҳи келажагимиз бунёдкорларининг севимли дам олиш масканига айланган. Бу ерда спорт, санъат билан шуғулланиш, китоб мутолааси, моҳир қўллар тўгарагида қобилиятини синаб кўриш, қуйингки, фойдали машғулотлар билан банд бўлган ҳар бир бола шарқона одоб, муомала маданиятини ҳам ўрганиб, жисмонан соғлом, руҳан шод бўлиб уйига қайтади. Ота-оналарнинг чексиз миннатдорчилиги, севинч тўла кўзларини кўрсам, болаларнинг, айниқса, Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларининг «раҳмат» деган самимий овозларини эшитганда ич-ичдан қувониб, «Савоб ишни ҳар ким, ҳар куни қилиши керак», деган умрибоқий, доно сўзлар бежиз айтилмаганлигини чуқур ҳис этаман.

Таъбир жоиз бўлса, ушбу болалар оромгоҳини истеъдодлар маскани, десак муболаға бўлмас. Чунки кўплаб истеъдод эгалари илк бор оромгоҳ саҳнасида ўз иқтидорларини намойиш этган. Ирода Исмоилова ҳозирда рақс санъатида бетакрор истеъдоди билан камолот пиллапоясига кўтарилмоқда. У келгусида ўзбек миллий рақсининг етук намояндаларидан бирига айланиши шубҳасиз. Ёшлар севган «Аъло» гуруҳи, «Ёшлик» рақс дастаси, жаҳон халқлари рақсларини ижро этувчи «Рақс» гуруҳи, «Аловуддин» болалар шоу-гуруҳи, ажойиб овоз соҳиби Сардор Эшмуҳамедов каби келажаги порлоқ санъаткорлар «Алгоритм» оромгоҳида тарбия топиб, санъатнинг сеҳрли оламига кириб боришмоқда.

Жисмоний тарбия ва спорт - оромгоҳ ҳаётининг таркибий қисмига айланган. Футбол, волейбол болаларнинг севимли машғулотларидан ҳисобланади. Жумладан, моҳир мураббий М. Колесников раҳбарлигида маҳоратини ошираётган «Алгоритм» қизлар волейбол жамоаси 14 ёшлилар ўртасида турли мусобақалар ғолиби. Айниқса, волейбол бўйича мамлакат терма жамоасида «Алгоритм»да камол топган спортчи қизларнинг Ватанимиз шарафини ҳимоя қилаётганлиги қувонарли. Шунингдек, ўзбек футболининг фахри, қалбларда ўчмас из қолдирган «Пахтакор» футбол командасининг авиаҳалокатга учраб, бевақт сўнган юлдузларини ёдга олиб, бир неча йиллардан буён ўтказилаётган «Пахтакор-79» анъанавий халқаро хотира турнири катта тарбиявий аҳамиятга эга. Ушбу мусобақанинг муҳим жиҳати фақат ғалаба қозониш эмас, балки ўзаро дўстлашиш, спортнинг тинчлик, эзгулик элчиси эканлигини англаш, истеъдодли спортчилар, ажойиб инсонларни ҳурмат билан ёдга олишдек улуғ фазилатларни болалар қалбида уйғотишдир. Бу хайрли тадбир анъанавий тарзда катта муваффақият билан ўтказиб келинмоқда.

Оромгоҳда болаларнинг бадиий ижодкорлигига катта аҳамият берилади. Шунинг учун юмшоқ ўйинчоқлар, авиамодель, сополчилик, ёғоч ўймакорлиги, лойдан ўйинчоқлар, идишлар ясаш, шунингдек, ўзбек, инглиз тили, радиогазета тўгараклари фаолияти йўлга қўйилади. Болаларнинг қизиқишини орттириш мақсадида тез-тез кўрик-танловлар ўтказилади. Энг яхши ижод намуналари кўргазмаси ташкил этилиб, ғолибларга эсдалик совғалари тақдим этилади.

Меҳр ва мурувват халқимизга хос фазилат. Ҳисобот-сайлов даврида оромгоҳда корхона ишчи-хизматчиларининг 19 минг 74 нафар фарзанди соғломлаштирилган бўлса, шундан 8 минг 500 нафари имтиёзли, 2 минг 200 нафари эса бепул йўлланмалар билан таъминланди. Жумладан, Тошкент шаҳридаги 21, 22, 23, 24 - Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари, «SOS» болалар шаҳарчасидан 1615 нафар бола, Қорақалпоғистон республикаси меҳнаткашларининг 1842 нафар фарзанди, кам таъминланган оилалар, хизмат вазифасини бажаришда ҳалок бўлганларнинг 493 нафар ўғил-қизи бепул соғломлаштирилди. Шунингдек, корхонамиз оталиққа олган 23-Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларини соғломлаштириш учун ўтган даврда 48 миллион сўм сарфланди. Корхона атрофидаги маҳалла аҳлига, айниқса, кам таъминланган оилаларга ҳам оталиқ ёрдами уюштирилди. Ҳисобот даврида 473 нафар ишчи-хизматчиларга маъмурият ҳисобидан 18 миллион сўм, касабақўм маблағидан эса 1,7 миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди.

Корхонанинг «Семурғ» санаторий-профилакторийсида 4322 нафар киши соғломлаштирилди. Шундан 277 нафар уруш ва меҳнат фахрийлари, ногиронлар бепул йўлланма билан таъминланди. Корхонадаги кам таъминланган оилалар, кўп йил ишлаганларга 361 та бепул йўлланма берилиб, соғлиқлари мустаҳкамланди.

Меҳнат аҳли ҳамда уларнинг фарзандларини соғломлаштириш борасидаги эзгу ишларимиз давом этаверади.

Йўлчибой РАҲИМЖОНОВ,
«Алгоритм» очиқ акциядорлик жамияти касаба уюшма қўмитаси раиси

«НАВБАҲОР» СИЗГА МУНТАЗИР

«Навбаҳор» сиҳатгоҳи «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясига қарашли бўлиб, ушбу жамоа ишчи-хизматчилари, уларнинг оила аъзолари ва шаҳар Маданият ходимлари касаба уюшмасига қарашли ташкилот ва корхоналар ходимлари имтиёзли йўлланмалар билан дам олишади ҳамда саломатлигини тиклайди. 2000 - 2003 йиллар мобайнида эса бу ерда 47 минг 470 нафар киши соғломлаштирилди.

Бундан ташқари, бу сиҳатгоҳда мамлакатимиз аҳлиси нақд пул тўлаш ёки пул ўтказиш йўли билан ҳам даволанишлари мумкин.

Сиҳатгоҳимиз Қибрай туманининг сўлим гўшасида жойлашган. 16 гектар ҳудудни ташкил этган бу шифо масканни хушманзара табиати, тоза ҳавоси билан танга роҳат бағишлайди. Бу ерда мароқли, маданий ҳордиқ чиқариш учун барча шарт-шароитлар мавжуд. Сиҳатгоҳда ёзги ва қишки сузиш ҳавзаси дам олувчиларнинг севимли маскани ҳисобланади. Бундан ташқари, сиҳатгоҳнинг ўз фермер хўжалиги бор. Мижозлар учун сут ва сут маҳсулотлари фермер хўжалиги томонидан етказиб берилади.

Сиҳатгоҳда ички касалликлар, шунингдек, бўғим суяк, асаб, юрак қон-томир касалликлари замонавий тиббий воситалар ва усуллар билан даволанади. Даволаниш, дам олиш ва овқатланиш хоналарининг бир мажмуада жойлашганлиги ёш ва кекса дам олувчилар учун жуда катта қулайлик туғдиради. Муолажалардан даволанувчиларнинг мамнунлигидан беҳад қувонамиз. Даволанувчилар 4 маҳал овқатлантирилади. Дам олувчиларга биринчи тоифали терапевт, олий тоифали кардиолог, нина билан даволовчи шифокорлар, малакали ҳамширалар ва катта тажрибали уқаловчи ҳамширалар хизмат қиладилар.

Дилором МУХТОРОВА,
«Навбаҳор» сиҳатгоҳи бош шифокори

СПОРТНИНГ ОММАВИЙЛАШУВИ

инсон камолотига хизмат қиляпти

Спортнинг оммавийлигини ошириш, халқаро майдонларда Ватанимиз шарафини муносиб ҳимоя қилишга қодир иқтидорли ёшларни тарбиялаб камолга етказиш, шунингдек, уюшма аъзоларини ва уларнинг оиласи, фарзандларини ҳар томонлама чиниқтириш орқали улар саломатлигини яхшилаш шаҳар касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамияти кенгашимиз фаолиятининг асосий йўналиши ҳисобланади.

Афинадаги XXVIII ёзги олимпиада ўйинларида юнон-рум кураши бўйича 74 килограмм вазн тоифаси баҳсларида иштирок этган Тошкент шаҳар касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамиятининг вакили Александр Доктурашвилининг Ватанимизга олтин медални туҳфа этганлиги ғоят қувонарли. Айни пайтда ҳар қанча фахрлансак арзийдиган воқеадир. Шу билан бирга бу ўзбек спортининг улуғвор ғалабаси, юртимиз спортчилари юксак истеъдодининг жаҳон аҳлига намойишидир.

2002 йилда Малайзияда бўлиб ўтган Осиё биринчилиги ғолиби, чарм қўлқоп устаси Беҳзод Ҳидиров «Ўзбекистон ифтихори» фахрий унвони соҳиби бўлди. Ўтган йиллар мобайнида боксчиларимиз Осиё биринчиликлари, халқаро турнирлар, Марказий Осиё ўйинларида, мамлакат чемпионатларида муваффақиятли қатнашиб, фахрли ўринларни эгаллаб келишмоқда. Бокс бўйича моҳир мураббий Ҳабибулла Усмонов Ватанимизнинг шон-шуҳратини юксалтиришдаги хизматлари ва бокс бўйича иқтидорли ёшларни тарбиялаб, миллий спортимизни юксалтиришга қўшган улкан ҳиссаси учун «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган спорт устози» фахрий унвонига мушарраф бўлди.

Грецияда ўтган юнон-рум кураши бўйича жаҳон биринчилигида Дилшод Орипов олтин медални қўлга киритди. Кўплаб полвонларимиз юнон-рум кураши баҳсларида халқаро турнирлар, мамлакат биринчиликларида ғолиблар шоҳсупасидан муносиб ўрин эгаллашди. Шунингдек, дзюдо, кураш турлари бўйича ҳам пойтахт касаба уюшма спорти вакиллари мамлакат биринчиликларида ғолиб ва совриндорлар қаторидан жой олишди. Гимнастика бўйича эришилаётган натижаларимиз ҳам эътиборга сазовор. Жаҳонга танилган Оксана Чусовитина спортчиларга хос матонат ҳамда садоқати билан чексиз ҳурмат-эҳтиромга, фахр-ифтихорга лойиқдир. Таниқли спортчи кўплаб мусобақаларда ғолиб чиқиб, мамлакатимизнинг шарафини ҳимоя қилди. Жумладан, 2001 йил Бельгияда бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида ҳурмат шоҳсупасининг фахрли иккинчи поғонасига кўтарилди. «Меҳнат келтирар ҳурмат», деганларидек, Оксана Чусовитина спорт соҳасидаги хизматлари учун «Меҳнат шухрати» ордени билан тақдирланди. Шунингдек, Афинада бўлиб ўтган XXVIII ёзги олимпиаданинг иштирокчисидир.

Истеъдодли спортчилар мамлакатимизнинг спорт шарафини халқаро миқёсда муносиб ҳимоя қилиб, жаҳонга довруғини оширса, спортнинг оммавийлиги эса фарзандларимизни соғлом, кучли, матонатли бўлиб, камол топишига хизмат қилмоқда. Бу борада ҳам қатор ишлар бажарилдики, уларда касаба уюшмаларининг салмоқли ҳиссаси бор. Ҳисобот даврида спортнинг 20 га яқин тури билан 8 минг 828 нафар бола мунтазам шуғулланади. Мураббийларнинг меҳнати, қолаверса, жисмоний тарбия-спорт жамиятининг болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари ўқувчиларининг интилишлари натижасида 236 нафар биринчи разрядли, 291 нафар спорт усталигига номзод, 57 нафар спорт устаси ва 7 нафар халқаро миқёсдаги спорт усталари етишиб чиқди. Мамлакатимизнинг миллий жамоалари учун спортнинг 20 га яқин тури бўйича 327 нафар спортчи тайёрланди. Қувончлиси, 4518 нафар ўзбек миллатига мансуб спортчилар камол топиб, уларнинг 867 нафарини эса қизлар ташкил этади. Фарзандлари соғлом юрт – қудратли бўлур деганларидек, Ватанимизнинг спортдаги шон-шуҳратини янада юксалтириш, унинг оммавийлигини ошириш, халқимизни спорт билан ошно этиш, соғлом турмуш тарзини ҳаётимизда тобора мустаҳкам ўрин олиши учун куч-ғайратимизни аямаймиз.

Саидмаҳмуд ЯҲЁЕВ,
шаҳар касаба уюшмалари жисмоний-тарбия ва спорт жамияти кенгашининг раиси

ҲУҚУҚИЙ САВОДХОН БЎЛАЙЛИК

Бирлашган касаба уюшма қўмитамиз ўз тасарруфига 150 та бошланғич ташкилотни бирлаштирган. Уларнинг 100 дан ортиғини турар-жой эгаларининг ширкатлари ташкил этади. Бизнинг фаолиятимиз ана шундай ўзига хослиги билан ҳам ажралиб туради. Бирор масалани бошқа касабақўмлар каби фақат иш берувчи билан эмас, балки кўплаб иш берувчилар билан ҳал этишга тўғри келмоқда. Боз устига ҳудудий жиҳатдан ҳар жойда жойлашган кичик ташкилотларда юзага келган масалалар ечимини топиш ғоят самарали, оқилона иш юритишни талаб этади.

Меҳнат аҳлини ўйлантирадиган муаммоларни ижобий ҳал қилиш кун тартибидан мустаҳкам ўрин эгаллаган. Баҳсли масалалар, бирлашган касаба уюшма қўмитасида ижобий ҳал этилмоқда. Бизга кўп ҳолларда касаллик варақаларига ҳақ тўлаш, меҳнат таътилига чиққанда пул тўловини нотўғри ҳисоблаш, ишдан ноҳақ бўшатиш ёки меҳнат дафтарчасини ўз вақтида бермаслик каби масалалар юзасидан мурожаатлар бўлади. Уларни мавжуд қонунлар доирасида адолатли ҳал этишга ҳаракат қиламиз. Ҳуқуқий ҳимоя – бу фақат қонуний ҳуқуқи поймол этилган кишилар шикоятини муҳокама қилиш, уларга бирор ёрдам бериш билан чекланишгина эмас. Касални даволашдан кўра унинг олдини олиш осон дейдилар. Зеро, аксар ҳолларда ҳуқуқий саводхонликнинг етишмаслиги меҳнат қонунчилиги талаблари қўпол тарзда бузилишига сабаб бўлмоқда. Шунинг учун ҳам тизимдаги корхоналар, хусусан, турар-жой эгалари ширкатлари раҳбарлари ва касаба уюшма қўмиталари етакчилари учун ҳуқуқий мавзуларда маърузалар ташкил этилмоқда. Жамоа шартномаларини қабул қилиш, меҳнат муҳофазаси, шунингдек, меҳнат қонунчилиги масалалари бўйича семинарлар ўтказиляпти. Кадрлар билан ишлаш ва бухгалтерия бўлимлари ходимлари билан ҳам шу каби масалалар бўйича бошқарма ўқув-услубий маркази катта ишлар олиб бормоқда.

Жумладан, ўқув-услубий марказ Урбан институти билан ҳамкорликда USAID – Марказий Осиёда маҳаллий бошқарувни ривожлантириш Америка лойиҳаси асосида пойтахт аҳолисига ўзининг мол-мулкини бошқариш ва турар-жой ширкатлари билан ўзаро муносабатларни юритиш бўйича ўқув машғулотларини олиб бормоқда. Масалан, Урбан институтининг семинар машғулотлари орқали 195 нафар киши бу борадаги зарур билимга эга бўлди. Улар эндиликда турар-жой эгалари ширкатларининг кундалик ишида кўмаклашиши шубҳасиздир.

Комилжон НОРМАТОВ,
шаҳар ҳудудий коммунал эксплуатация бошқармаси бирлашган касаба уюшма қўмитаси раиси

3 декабр- Халқаро ногиронлар куни

ДАВЛАТ СОЯБОН

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов ташаббуси билан 2004 йилнинг Меҳр ва мурувват йили деб эълон қилиниши юртимизда хайр-саховат, меҳр ва мурувват ишларининг янада жонланишига хизмат қилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ижтимоий ёрдам ва қўллаб-қувватлашни ташкил этиш бошқармаси бошлиғи Алишер Иноқовнинг айтишича, вазирлик томонидан қариялар, уруш ва меҳнат фахрийлари, ногиронлар саломатлигини яхшилаш ишлари режа асосида олиб борилябти.

Жорий йилнинг ўтган ўн ойи мобайнида 30 мингга яқин киши тизимдаги дам олиш оромгоҳларида, пойтахтимиздаги Саломатликни тиклаш ва физиотерапия илмий-текшириш институти ва унинг жойлардаги филиалларида, Касаба уюшмалари федерацияси санаторияларида даволанди.

Ногиронларни сифатли протез-ортопедия маҳсулотлари, эшитиш воситалари ҳамда аравачалар билан таъминлаш вазирлик фаолиятининг муҳим йўналишларидан. Бу борада илғор чет эл технологиялари асосида маҳаллий хомашёдан протез-ортопедия маҳсулоти ишлаб чиқарадиган «Ортопедия реабилитацияси» илмий-ишлаб чиқариш корхонаси фаолият кўрсатмоқда. «Инкав» корхонаси эса ногиронлар аравачасига бўлган эҳтиёжни қондиришга хизмат қилаётир.

Шу йилнинг ўтган ўн ойи мобайнида ўн бир минг нафардан кўпроқ ногирон протез-ортопедия маҳсулотлари, аравачалар, эшитиш аппаратлари ва бошқа ёрдамчи воситалар билан таъминланди. Бу мақсадлар учун 600 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди ҳамда ҳомийларнинг икки юз қирқ саккиз миллион сўм маблағи жалб этилди.

Инсонга ёруғ ҳаётни кўриш бахтини раво кўриш - энг савобли ишлардан. Ана шундай савобталаб ҳомийлар маблағи ҳисобига мингга яқин ногиронга сунъий кўз гавҳари ўрнатилиб, уларнинг кўриш қобилияти тикланди.

Республика ногиронлар, кўзи ожизлар ва карлар жамиятларига қарашли корхоналар фаолиятини такомиллаштиришга беш юз етмиш бир миллион сўмлик кредит ажратилди. Натижада икки ярим мингга яқин ногирон ишли бўлди.

Қарийб йигирма беш минг нафар қаровчиси йўқ ёлғиз қария, нафақа ёшидаги отахон ва онахон, меҳрга муҳтож ногиронга хонадонида ижтимоий хизмат кўрсатиляпти. Ижтимоий таъминот тизими ходимлари ва Қизил Ярим Ой жамиятининг меҳр-шафқат ҳамширалари улар хизматида.

Халқаро инсонпарварлик ташкилотлари ҳам юртимизда амалга оширилаётган бундай хайрли ишлардан четда тургани йўқ. Улар томонидан ёлғиз қариялар, ногиронлар, кам таъминланган оилаларга икки миллиард олти юз миллион сўмдан зиёд мурувват кўмаги кўрсатилди. Жанубий Кореянинг «Оннури» халқаро хайрия ташкилоти ҳадя этган кийим-кечаклар боқувчисини йўқотган оилалар фарзандлари, ёлғиз қариялар, «Саховат» ва «Мурувват» уйларида яшаётган нуроний ҳамда ногиронларга тарқатилди.

Вазирлик тизимида фаолият кўрсатаётган ўн иккита реабилитация марказида ногиронларнинг соғлиғини қайта тиклашга, руҳини кўтариб, меҳнатга жалб этишга алоҳида эътибор қаратиляпти. Бундай марказларда ҳар йили ўртача ҳисобда ўн олти минг нафар ногиронга хизмат кўрсатилади..

Бир сўз билан айтганда, юртимизда амалга оширилаётган меҳр ва мурувват ишлари ногиронларни ҳаётдан завқ олиш, ўзини жамиятнинг тўлақонли аъзоси сифатида ҳис этишида муҳим омил бўлаётир.

(ЎзА)

Якун ва режалар

ВАЪДА БЕРИШ даври ўтган

Куни кеча Тошкент вилояти давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшма Кенгашининг ҳисобот-сайлови бўлиб ўтди. Унда 2003 йил декабр - 2004 ноябр даврида амалга оширилган ишлар йиғилиш қатнашчилари томонидан чуқур тахлил этилди.

Ҳисобот даври мобайнида Тошкент вилояти тармоқ касаба уюшмалари республикамиз қонунлари, шу жумладан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясига бирлашган касаба уюшмаларининг уставига ҳамда Ҳаракат дастурига, Ўзбекистон Республикасининг «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонуни асосида иш юритиб, асосий эътиборни ўзларининг энг долзарб вазифалари - меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳамда ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялашга қаратди. Тармоқ меҳнаткашларини моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида мамлакатимизда кечаётган ислоҳотларни янада чуқурлаштириш жараёнида, кўп укладли иқтисодиётнинг қарор топиши ва ривожланишида фаол иштирок этишга ҳаракат қилдилар. Айниқса, Давлат тизими муассасаларида касаба уюшма ташкилотларининг нуфузи ҳамда жанговорлигини ошириш, аъзолар сонини кўпайтириш ва мустаҳкамлаш каби долзарб вазифалар ҳам кенгашнинг диққат.

Ўтган йили март ойида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши тизимни такомиллаштириш тўғрисида қарор қабул қилганди. Унга асосан жойларда Марказий қўмитанинг туман, шаҳар вакиллари тасдиқланди. Бўлиб ўтган ҳисобот сайлов конференциясида эса Тошкент вилоят касаба уюшма тармоқ қўмитаси ўрнига Марказий қўмита вакиллиги жорий этилди. Бошланғич ташкилотлар билан ишлаш, жойларда уларнинг жанговарлигини ошириш учун талайгина ишлар қилинди. Натижада жорий йилнинг бошида бошланғич ташкилотлар сони 294 та бўлган бўлса, ҳозирги кунда улар сони 323 тани, аъзолари эса 21 минг нафардан зиёдни ташкил этди.

Кенгаш кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишга ҳам алоҳида эътиборни қаратмоқда. Чунки касаба уюшма фаоллари кўпчилик билан мулоқотга кириша билиши, жамоа аъзоларида ишчанликни шакллантира олиши, меҳнаткашларни ўз ортидан эргаштириб, ваколатларини касаба уюшмаси фаолларига етказа билишдек ҳислатларга эга бўлиши зарур.

Ҳисобот даврида мана шу ўта муҳим вазифага ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Сайлаб қўйиладиган касаба уюшма органларига обрўлик, ўз ишини яхши биладиган, топширилган вазифага масъулият ҳисси кучли бўлган кишилар жалб этилди. Ҳисобот даврида 41 фоиз касаба уюшма фаоллари илк бор сайландилар. Уларнинг 78 фоизи олий ва ўрта махсус маълумотлидир. 184 нафар аёллар бошланғич ташкилотларга етакчилик қилишяпти.

Тармоқда ишни бўшаштириб юборган, ўз хизмат вазифасига масъулиятсизларча ёндошган кишилар ҳам учраб турибди. Маълумки, Низомга мувофиқ туман ва шаҳар бўйича вакиллар Марказий қўмита раёсатида тасдиқланади. Уларга тавсифнома вилоят қўмитаси томонидан берилади. Шу боис хатоликларга йўл қўйган Бўка, Юқори Чирчиқ туманларининг вакилларига вилоят Кенгаши мана шундай ишонч билдирмади.

Касаба уюшма ташкилотлари тармоқ битимлари ва жамоа шартномалари орқали меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳамда ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилишмоқда. Тармоқ меҳнаткашларининг 82 фоизи жамоа шартномаларида акс этган имтиёзлардан фойдаланишяпти. Ўрта ҳисобда ҳар бир тармоқ меҳнаткашини ижтимоий-ҳимоялашга 29 минг 482 сўм сарфланди.

Касаба уюшма ташкилотларида идора ва хўжаликлар раҳбарлари томонидан Ўзбекистон Республикасининг «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги, «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунларининг бажарилишини назорат қилиш янада кучайди. Бу борада Чирчиқ, Ангрен, Янгийўл шаҳарларида ҳамда Қибрай ва Тошкент туманларида амалга оширилган ишларни мисол тариқасида келтириб ўтиш мумкин. Шунга қарамасдан, айрим корхоналарда имзоланган жамоа шартномалари талаб даражасида эмас. Уларнинг айрим бандлари республика Меҳнат Кодексидан кўчириб олинган. Жойларда фаолият кўрсатаётган экспертиза комиссиялари фаолиятини ҳам талаб даражасида деб бўлмайди. Шу ўринда жамоа шартномаларини тузиш ва бажарилишини назорат қилиш, уларни жамиятда рўй бераётган иқтисодий, ижтимоий ва ҳуқуқий ўзгаришларни эътиборга олган ҳолда тузилиши ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Тармоқ меҳнаткашларини соғломлаштириш борасида ҳам бирмунча ишлар амалга оширилди. Жорий йилнинг ўзида 159 нафар меҳнаткаш ҳамда ишчи хизматчиларнинг 289 нафар фарзандларига турли сиҳатгоҳ ва ёзги дам олиш оромгоҳларига йўлланма берилди. Аммо йўлланмаларни тарқатиш механизми ўзгарганлиги ҳамда ижтимоий суғурта бадаллари тушумини таҳлил этиш анчагина мураккаб бўлиб қолди. Юқори ташкилотлар томонидан бу ишга аниқлик киритилса айни муддао бўларди.

Яна бир вазифа. Бу оммавий спортни меҳнаткашлар ўртасида кенг ривожлантиришдир. Янгийўлда бўлиб ўтган «Меҳр ва мурувват йили»га бағишланган, Федерация ҳамда вилоят касаба уюшма Кенгаши томонидан ўтказилган спартакиадаларда вилоят тармоқ меҳнаткашлари қатнашиб, совринли ўринларни эгаллашди. Аммо бу йўналишда бошланғич ташкилотларнинг роли ҳали ҳам талаб даражасида деб бўлмайди. Шунинг учун ҳам мазкур йўналишда туб бурилиш ясаш лозим. Чунки жисмоний тарбиянинг оммавийлигига фақатгина меҳнат жамоаларини кенг жалб этилиши орқали эришиш мумкин.

Муҳим вазифалардан яна бири меҳнаткашларни маданий-маърифий тарбиялашдир. Чунки кўзланган олийжаноб мақсадларга етишиш учун иймон-эътиқодли, юксак маданиятли, чуқур билимли шахсларни тарбиялаш зарур.

Шу йилнинг 26 декабрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қонунчилик палатаси ва халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайловлар бўлиб ўтади. Сайловни ҳар томонлама кўнгилдагидек ўтказиш учун касаба уюшмалари ҳам бир ёнда туриб қатъий ҳаракат қилишяпти.

Неъмат РАФИҚОВ,
«Ишонч» мухбири

КАРТИНГ МУСОБАҚАСИ

Республика техник ва амалий спорт турлари маркази ташаббуси билан Бухоро вилоятининг Ғиждувон шаҳрида картинг бўйича ўтказилган Ўзбекистон кубоги мусобақасида саксон нафар ёш спортчи иштирок этди.

Шахсий биринчиликда Р.Жумаев, Д.Евгений, Ю.Девликанов ҳамда Ф.Жумаев ўз йўналишлари бўйича ғолибликни қўлга киритган бўлса, клублар ўртасида «Ватанпарвар» ташкилотининг Тошкент шаҳар Ҳамза тумани кенгаши жамоаси ғолиб бўлди.

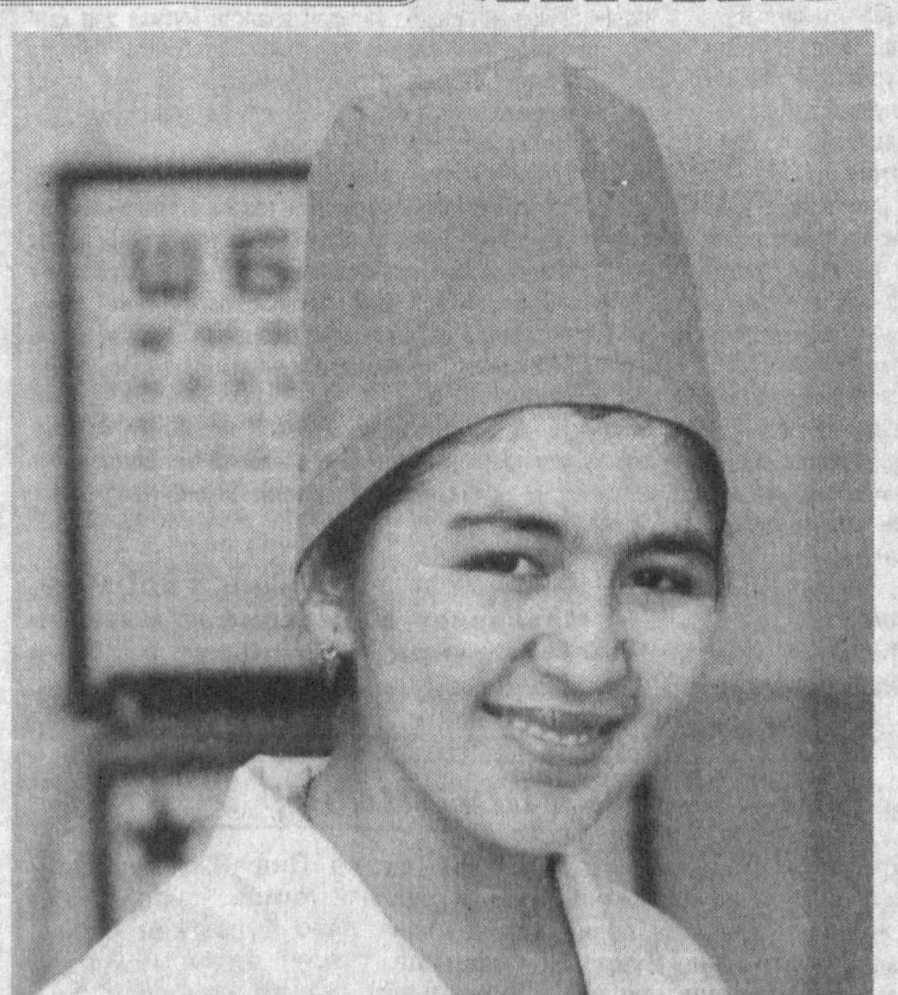

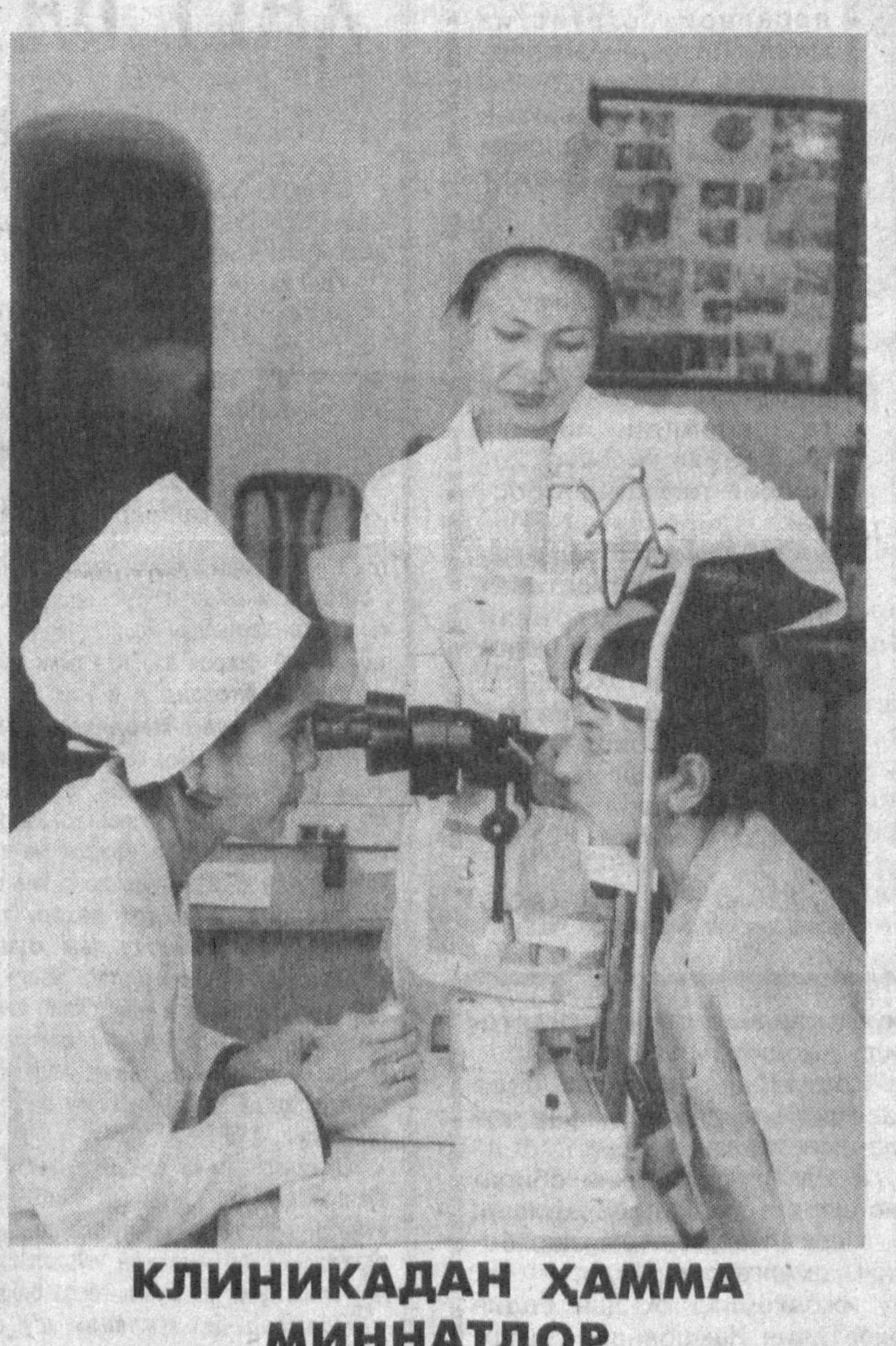

КЛИНИКАДАН ҲАММА МИННАТДОР

Бугунги кунда Фарғона шаҳрида жойлашган «Уржуза» хусусий клиникаси хизматидан миннатдор бўлаётганлар сони тобора кўпайиб бормоқда. Бу ерда кўз касалликларини даволашда энг замонавий тиббиёт техникаларидан оқилона фойдаланилаётир. Клиникада беш нафар шифокор ва 12 нафар ҳамшира беморларга қарамоқда.

Таъкидлаш керакки, яқиндан бошлаб клиникада оғиз, бурун, қулоқ ҳамда проктология касалликларини даволаш йўлга қўйилди.

— Бизга мурожаат этган беморларни уч кун ичида даволаб, уйларига чиқариб юбормоқдамиз, - дейди клиника бош шифокори Қобилжон Ғофуров. — Беморлар таклифини ўрганиб чиқиб, яқин кунларда аёллар маслаҳатхонаси бўлимини очишни режалаштирганмиз.

Суратларда: (чапдан) офтолмолог Мавжуда Ашурова беморга хизмат кўрсатаётган пайти; ҳамшира Насиба Абдуллаева.

М.ҚОДИРОВ (ЎзА) олган суратлар

Саволингизга ҳуқуқшунос Карим Мухторов жавоб беради

САВОЛ: Амалдаги меъёрий ҳужжатларга биноан кимлар муқобил хизматга чақирилиши мумкин ва унинг тартиби тўғрисида батафсил тушунтириш беришингизни сўраймиз.

С.НОРҚОБИЛОВА,
Ф.УСМОНОВА
Шаҳрихон тумани

ЖАВОБ: Муқобил хизматни ташкил этиш ва Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг уни ўташи тартиби тўғрисидаги Низом Вазирлар Маҳкамаси томонидан 2003 йилнинг 11 мартидаги №128-сон қарори билан тасдиқланди.

Ушбу Низом Ўзбекистон Республикаси фуқаролари томонидан муқобил хизматни ўташ тартибини, шунингдек, уни ташкил этиш юзасидан жойлардаги давлат ҳокимияти органлари, вазирликлар, идоралар, концернлар, корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг вазифаларини белгилайди.

Фуқароларни муқобил хизматга чақириш жойлардаги давлат ҳокимияти органларига, туман (шаҳар) чақириқ комиссияларига, шунингдек, тегишли туман (шаҳар) мудофаа ишлари органларига юклатилган. Ўн саккиз ёшдан йигирма етти ёшгача бўлган ҳарбий рўйхатда турувчи ва хизматга чақирилиши лозим бўлган диний таълимоти қурол-яроғдан фойдаланиш ва Қуролли Кучларда хизмат қилишга йўл қўймайдиган, рўйхатга олинган диний ташкилотлар ҳисобида турган фуқаролар муқобил хизматни ўташ ҳуқуқига эгадирлар.

Муқобил хизматга чақириладиган фуқаролар ўзларининг кўрсатиб ўтилган рўйхатдан ўтказилган диний ташкилотларга мансублиги тўғрисидаги маълумотномани олдиндан туман (шаҳар) мудофаа ишлари органларига тақдим этган ҳолда уларни хабардор қилишлари зарур. Улар умумий ҳарбий мажбуриятни бажаришнинг чақирув бўйича ҳарбий хизмат ўрнига иқтисодиёт, ижтимоий соҳанинг турли тармоқларида кам малака талаб этиладиган (ёрдамчи) ишларни, шунингдек фалокатлар, ҳалокатлар, табиий офатлар ва бошқа фавқулодда вазиятлар оқибатларини бартараф этиш ишларини бажарадилар. Низом бўйича муқобил хизматнинг муддати йигирма тўрт ой, олий маълумотли фуқаролар учун эса ўн саккиз ой қилиб белгиланган.

Муқобил хизматга чақирилувчилар белгиланган тартибда тиббий кўрикдан ўтадилар. Туман (шаҳар) чақирув комиссияси тақдим қилинган ҳужжатлар ва тиббий кўрик натижаларига мувофиқ фуқароларни муқобил хизматга чақириш тўғрисида қарор қабул қилади. Муқобил хизматга чақирилган фуқаро унга хизматни ўташ жойи тайинланганлиги тўғрисидаги ва етиб бориш муддати белгиланган ёзма кўрсатмани олиш учун туман мудофаа ишлари бўлимига белгиланган муддатда етиб келади. Фуқаро ёзма кўрсатмани олгандан сўнг, белгиланган муассаса, корхонага етиб боради. Муассасада, корхонада унинг ишга қабул қилинганлиги тўғрисида меҳнат шартномаси тузилади . Буйруқ чиқарилади ва ўша кундан муқобил хизмат бошланган кун ҳисобланади. Муқобил хизматга чақирилган шахсга чақириқ санаси ва хизмат ўталаётган жой ҳақидаги белги қўйилган гувоҳнома фуқароларнинг муқобил хизматга муносабатини тасдиқловчи ҳужжат ҳисобланади.

Муқобил хизматни ўташ Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан белгиланган вазирликлар, идоралар ва концернларнинг корхоналари, ташкилотлари ва муассасаларида амалга ошириладиди, улар қуйидагилар:

1. Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги;
2. Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги;
3. Соғлиқни сақлаш вазирлиги;
4. Мудофаа вазирлиги;
5. Фавқулодда вазиятлар вазирлиги;
6. Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат» агентлиги;
7. Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги;
8. Ўзбекистон монтаж ва махсус қурилиш ишлари уюшмаси;
9. «Ўзкимёсаноат» давлат-акциядорлик компанияси;
10. «Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акциядорлик компанияси.

Муқобил хизматни ўтаётган фуқароларга меҳнат тўғрисидаги Қонун ҳужжатлари татбиқ қилинади ва бу муддат меҳнат стажига қўшилади. Улар раҳбарлик ва сайлаб қўйиладиган лавозимларда ишлаши, тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиши ҳамда таълим муассасаларига ўқишга кириши мумкин эмас. Уларга ўзлари меҳнат қилаётган корхонанинг ички меҳнат тартиби қоидалари татбиқ қилинади. Шунингдек улар тузилган меҳнат шартномаси (контракт) шартларига тўлиқ риоя қилишлари шарт. Иш берувчи ҳар ойда Ўзбекистон Мудофаа вазирлигининг ҳисоб рақамига муқобил хизматчилар иш ҳақининг 20 фоизини ўтказиши керак.

Бундан ташқари, мудофаа ишлари бўлимини фуқароларнинг муқобил хизматга келганлиги, хизматчилар томонидан меҳнат тўғрисидаги Қонунларнинг бузилиш ҳоллари тўғрисида хабардор қилишга мажбурдирлар.

Ходимлар сони (штати) ўзгариши ёки иш хусусиятининг ўзгариши, корхонанинг тугатилиши сабабли ёхуд фалокатлар, ҳалокатлар, табиий офатлар ва фавқулодда ҳодисаларни тугатиш бўйича ишларни бажарувчи корхоналарни тиклаш зарурияти бўлган ҳолларда муқобил хизматдагиларни бошқа корхоналарга ўтказиш зарурияти туғилиб қолган ҳолларда бир жойдан иккинчи жойга ўтказиш ҳуқуқи:

туман (шаҳар) доирасида - туман (шаҳар) мудофаа ишлари бўлимининг бошлиғига;

вилоят доирасида - Вилоят мудофаа ишлари бошқармасининг бошлиғига;

республика доирасида - Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Бирлашган штабининг ташкилий сафарбарлик бош бошқармасининг бошлиғига берилган.

Муқобил хизматни ўтаётганда меҳнат қобилиятини йўқотган фуқаролар ва ҳалок бўлганларнинг оилалари, шунингдек уларнинг қарамоғида бўлган шахслар қонун ҳужжатларига мувофиқ муддатли ҳарбий хизматдагилар учун белгиланган нафақалар ва пенсия таъминоти олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Муқобил хизмат муддатини ўтаб бўлганлар Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида Қуролли Кучлар захирасига бўшатиладилар ва улар уч кун муддатда турар жойлардаги туман (шаҳар) мудофаа ишлари бўлимига бориб, ҳарбий ҳисобга туришлари шарт ва илгариги ишига ёки унга тенг ишга (лавозимга), шунингдек, чақирилишига қадар ўзи ўқиган таълим муассасасига қайтиш ҳуқуқига эгадир. Умуман уларни иш билан таъминлаш вазифаси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят, туман (шаҳар) ҳокимликлари зиммасига юклатилган.

Фуқаро оилавий аҳволи ўзгарганлиги муносабати билан, агар бу ҳол унга қонун ҳужжатларига мувофиқ чақирилиш муддатини кечиктириш ёки чақиришдан озод этилиш ҳуқуқини берадиган бўлса, муқобил хизматдан муддатидан олдин бўшатилиши мумкин.

Муқобил хизматдан муддатидан олдин бўшатиш тўғрисидаги қарорни Ўзбекистон Мудофаа вазирлиги қабул қилади.

«ИШОНЧ» ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАСИ

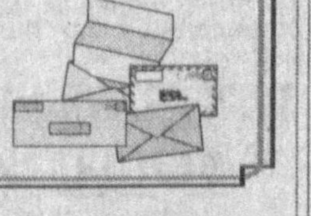

ТУҲФА

АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Джон Пурнелл АҚШ ҳукумати томонидан молиявий ёрдам кўрсатилган пойтахтдаги 2—Меҳрибонлик уйига ташриф буюрди.

Элчи жаноблари молиявий ёрдамдан сўнг меҳрибонлик уйида амалга оширилган ишлар билан танишди. Бу хайрли тадбирлар мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона алоқаларнинг, хусусан, АҚШ ҳукумати ва Ўзбекистон меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш вазирлиги ўртасидаги ҳамкорликнинг самараси, дея эътироф этди Ж.Пурнелл.

Элчи меҳрибонлик уйи бош врачи У. Асадуллахўжаева ва болажонларга 1994 йилдан буён меҳр-мурувват кўрсатиб келаётган АҚШнинг "Ворлд Консерн" ноҳукумат нотижорат ташкилоти вакили Дэниел Ратц, Майк Эдсон, Синди Эдсон билан суҳбатлашди. Биргаликда болалар ижросидаги шеър ва қўшиқларни тинглашди. Элчи болаларга эртак ўқиб берди.

Шуни айтиш жоизки, ҳамкорларнинг меҳр-мурувват кўмаги мунтазам давом этиб келяпти. АҚШнинг қишлоқ хўжалик вазирлиги Ўзбекистондаги ҳамкорлари билан биргаликда мазкур болалар уйининг ошхонасини иситиш ва сув билан таъминлаш тизимини янгилашда, ўқув заллари, ётоқхоналарни жиҳозлашда, даволаш хоналарини тиббий асбоб-ускуналар билан таъминлашда яқиндан кўмак берди. Ҳозирда эса ҳамкорлар томонидан чўмилиш ҳавзасини қуриш ишлари олиб борилмоқда.

"Туркистон-пресс"

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар!

РЕСПУБЛИКА КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИ ВА «KIM OSHDI SAVDOLARI AGENTLIGI» ОЧИҚ АУКЦИОН САВДОЛАРИГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

2004 йил 30 декабр ва 2005 йил 6, 13, 20, 27 январ кунлари соат 11.00 да Республика Кўчмас мулк биржасининг биносида ўтказиладиган очиқ аукцион савдосига қуйидаги автотранспорт воситалари қўйилади:

Давлат патент идораси балансидаги автотранспорт воситаси:

1. ГАЗ-310290 русумли, давлат рақами 10 AR 138,1996 йилда ишлаб чиқарилган,
Бошланғич баҳоси - 1 992 000 сўм

Миллий хавфсизлик хизмати балансидаги автотранспорт воситалари:

2. ВАЗ-21054 русумли, давлат рақами 10 AQ 456, 1996 йилда ишлаб чиқарилган
Бошланғич баҳоси - 1 038 300 сўм
3. ВАЗ-2106 русумли, давлат рақами 10 AQ 354, 1998 йилда ишлаб чиқарилган
Бошланғич баҳоси - 922 300 сўм
4. «ДЭУ Нексия» русумли, давлат рақами 10 AN 347, 2001 йилда ишлаб чиқарилган
Бошланғич баҳоси - 3 654 600 сўм
5. «ДЭУ Нексия» русумли, давлат рақами 10 AQ 427,1997 йилда ишлаб чиқарилган
Бошланғич баҳоси - 2 558 200 сўм
6. «Мерседес-Бенц-190Е» русумли, давлат рақами 10 AV 592, 1986 йилда ишлаб чиқарилган.
Бошланғич баҳоси - 7 076 200 сўм

Аукцион савдолари бўйича харидорлардан аризаларни қабул қилиш савдо бошланишидан 1 соат олдин тўхтатилади.

Аукцион савдосида қатнашиш учун харидорлар объект бошланғич баҳосининг 10 фоизи миқдорида закалат пули тўлаши шарт.

Закалат пули «KIM OSHDI SAVDOLARI AGENTLIGI»нинг Ўзбекистон Республикаси Уй-жойжамғарма банкини Тошкент шаҳар, С. Раҳимов бўлимидаги ҳисоб рақамига: 20208000804265383001, КОД-00901, СТИР 204563716 ўтказилади.

Ҳурматли ишбилармон ва тадбиркор жаноблар! Имкониятингизни бой берманг!

Қўшимча маълумотлар учун Республика Кўчмас мулк биржаси ва «Kim oshdi savdolari agentligi»га мурожаат қилишингиз мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, С. Раҳимов тумани, Қора Қамиш 2\4 даҳаси, М. Ўрозбоев кўчаси, 1«А»-уй, Республика Кўчмас мулк биржаси биноси, 2-қават, 207-хона.
Маълумот учун телефонлар: 133-29-83, 136-15-28, 136-26-26.

Олот туманидаги Ганжичандир, Бўстон, Солоқоровул, Ёшботир қишлоқлари аҳолиси тоза ичимлик суви муаммосидан қутилди.

ҚИШЛОҚЛАРГА ТОЗА СУВ КЕЛДИ

Маҳаллий бюджетдан ажратилган 19 миллион сўмдан зиёд маблағ эвазига қарийб 13 чақирим масофага қувур тортилиб, тоза сув келтирилди.

Бухоро вилояти бўйича шу йилнинг ўтган даврида 178 километрдан зиёд сув қувури ётқизилиб, 284 қишлоқ аҳолиси тоза ичимлик суви билан таъминланди.

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури - амалда

ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЧИЛИК ТАМОЙИЛИ АСОСИДА

Мамлакатимизда Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури талаблари асосида олиб борилаётган кўп қиррали ишлар юқори даражадаги касбий маданиятга, ижтимоий фаолликка, мустақил фикрлашга эга бўлган баркамол авлодни шакллантиришга қаратилган.

2004 - 2009 йилларга мўлжалланган Мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастурининг қабул қилиниши ва унда педагог ходимларни, айниқса, бошланғич синф ўқитувчиларини доимий қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари белгиланганлиги халқ таълими ходимларини янада изланиб, меҳнат қилишга руҳлантиради.

Касаба уюшма тармоқ қўмитаси ўз аъзоларининг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялашга эътиборини кучайтириб, давлат муассасалари ва иш берувчилар билан ижтимоий шерикчилик тамойиллари асосида фаолият кўрсатмоқда.

Воҳамиздаги олий, ўрта махсус, касб-ҳунар ва халқ таълими тизимида 605 та бошланғич ташкилот бўлиб, улар ўз сафига 128 минг 514 нафар аъзони бирлаштириб турибди. Тармоқ қўмитаси ва бошланғич ташкилотлар ходимлар меҳнати, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-интеллектуал ҳақ-ҳуқуқларини муҳофазалаш борасида ўзларига берилган кафолатлардан кенг фойдаланиб, ташкилотчилик ишларини кучайтирганлар.

Вилоят мактаблари, мактабгача тарбия муассасалари, Меҳрибонлик уйларида 56164 нафар ўқитувчи ва тарбиячилар, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида 3709 нафар умумтаълим ва махсус фан ўқитувчилари, 633 нафар муҳандис-педагоглар ишлаяпти. Қарши Давлат университетида 560, Қарши муҳандислик иқтисодиёт институтида 240 нафар профессор, ўқитувчилар талабаларни илм-фан сирларидан воқиф этмоқдалар.

Миллат камолоти йўлида фидойилик кўрсатаётган фан ва таълим ходимларига ғамхўрлик кўрсатиш асосий вазифа ҳисобланади. Хусусан, ўқитувчи ва мураббийлардан 120 нафари давлат мукофотлари билан тақдирланган.

Вилоят ҳокимлиги, ҳомий ташкилотлар томонидан таълим-тарбия тизимида алоҳида ўрнак кўрсатган 150 нафар ўқитувчининг ҳар бири номига 100 минг сўмдан пул қўйилган жамғарма дафтарчалари топширилди. Пахта йиғим-теримига қатнашган таълим муассасалари ҳисоб рақамига 1 миллион сўмдан маблағ ўтказиб берилганлиги, турли йўналишлар бўйича юқори кўрсаткичларга эришган илм масканлари компьютер ва рангли телевизорлар билан мукофотланганлиги кўрсатилаётган ғамхўрликнинг яққол ифодасидир.

Вилоятда ҳомийлар ҳисобидан 1740 ўринли 8 та мактаб қуриб фойдаланишга топширилди. Ўнлаб касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейлар қад кўтарди. Уларни замонавий техника ва лаборатория жиҳозлари билан таъминлаш учун 1 миллиард 313 миллион сўм маблағ сарфланди. Жанубий Корея, Япония ва Осиё Тараққиёт банки маблағлари ҳисобига компьютер ўқув синфлари, мини тракторлар, қишлоқ хўжалиги машиналари, «Ота йўл», «Тико», «Дамас» автомобиллари ва 52 миллион 622 минг сўмлик дарсликлар олинди.

Мактабларга 10 комплект компьютерлар синфи, 480 миллион сўмлик ўқув жиҳозлари ва 588 миллион 399 минг сўмлик кутубхона заҳираси учун, шу жумладан ҳомийлар томонидан 44 миллион 964 минг сўмлик дарсликлар олиб берилиши, кам таъминланган оилалар фарзандлари учун 47,7 миллион сўмлик дарсликлар тарқатилганлиги муаллимлар иш шароитларини яхшилаш, ўқув-тарбия жараёни самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

«Таълим тўғрисида»ги Қонуннинг 21-моддаси «Таълим муассасалари ходимларининг ижтимоий-ҳимоя қилиш» деб номланиб, унда иш вақтининг қисқартирилган муддати белгиланган, ҳақ тўланадиган йиллик узайтирилган таътиллар ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа имтиёзлар кафолатланган.

Тармоқ касаба уюшма қўмиталари ва бошланғич ташкилотлар Ҳаракат Дастурида қўйилган вазифалардан келиб чиқиб, ижтимоий шерикчилик тамойилларига мувофиқ педагог ходимлар ва талаба-ўқувчиларнинг меҳнат, ижтимоий, иқтисодий, интеллектуал ҳуқуқ ва манфаатларини муҳофазалаш, таълим муассасаларида Меҳнат Кодекси, «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонун, техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этилишини қатъий назоратга олганлар.

Юридик шахс мақомига эга таълим муассасаларидан 309 тасида жамоа шартномалари, вилоят, шаҳар, туман миқёсидаги ташкилотлардан 16 тасида ҳудудий тармоқ келишувлари тузилган. Марказий қўмита билан ҳамкорликда «Ўзбекистон Республикаси фуқароларини ҳуқуқий ҳимоялаш масалалари ва касаба уюшмалари» мавзусида республика семинар-кенгаши ўтказилиб, бу соҳада орттирилган тажрибалар умумлаштирилди. Ўқув ва семинарларда 4318 нафар фаоллар қатнашиб, касаба уюшма ишини ташкил этиш, ҳужжатларни расмийлаштириш, молия-хўжалик фаолиятини юритиш бўйича билимларини оширдилар. Бошланғич ташкилотларда бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида касабақўм раислигига ёш ва билимли, юқори малакали ва мустақил фикрлайдиган ходимлар сайланди.

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Шаҳрисабз ва Ғузор туман қўмиталари, Қарши иқтисодиёт касб-ҳунар коллежи, Ғузор туманидаги Д.Тўхтаев, Нишон туманидаги Акмал Икромов номли ўрта мактаб касаба уюшма ташкилотлари раҳбарлари С.Абдуллаев, Э.Ниёзов, Г.Хушвақтова, М.Пўлатов, А.Тўраеваларни ўз ишининг жонкуяри, ҳақиқий ташкилотчи ходим сифатида билишади.

Олий ўқув юртлари, касб-ҳунар коллежлари ва мактабларда таълим олаётган иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлаш мақсадида ҳомийлар ва касаба уюшма қўмиталари томонидан стипендиялар таъсис этилган. Кўрик-танловларни ўтказиш анъанага айланган. Қарши Давлат университети «Энг яхши талабалар уйи» республика кўрик-танловининг «Энг яхши маънавият ва маърифат хонаси» йўналиши бўйича фахрли биринчи ўринни эгаллади.

Ўқитувчи меҳнати қадрланса, таълим-тарбия самарадорлиги юқори савияга кўтарилади. Қурултойдан ҳозирга қадар ўтган даврда кўплаб ходимларга санаторий, дам олиш уйлари, профилакторийларга йўлланмалар берилди. Минглаб ўқувчи ва талабалар мамлакатимизнинг баҳаво жойларида, жумладан вилоятимиздаги Йўлдош Охунбобоев номли, Ваҳоб Бердиев номли, «Роҳат», «Иқтидор» оромгоҳларида дам олиб ҳордиқ чиқардилар.

Моддий ёрдамга муҳтож, кам таъминланган, ногиронлар ва Меҳрибонлик уйларининг тарбияланувчиларига жорий йилнинг ўзида қарийб беш миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Касаба уюшма маблағидан олис қишлоқларда жойлашган мактабларнинг кутубхоналари ва кам таъминланган оила фарзандларига 1 миллион 895 минг сўмлик дарсликлар олиб берилди.

Ҳар бир хатда инсон тақдири мужассам. Меҳнаткашлардан тушган ариза ва шикоятлар пухта ўрганилиб, ҳақли талабларни ҳал этиш чоралари кўрилаяпти. Чироқчи туманидаги А. Саримсоқов номли лицей-интернат хизматчиси Н. Пардаев, Қарши шаҳридаги 24-мактаб илмий бўлим мудири Г. Аҳмедова, Қарши Давлат университети ўқув бўлими бошлиғи П. Саъдуллаев, бизнес мактаби ўқитувчиси Д. Авлоқулова касаба уюшма аралашуви билан вазифаларига тиклайдилар. Ўнлаб ходимларнинг нафақа ва товон пуллари ундириб берилди. Касаба уюшмаларининг саъй-ҳаракатлари билан тизимда 1 миллиард сўмдан ортиқ иш ҳақи қарздорлиги бартараф этилди.

Тармоқ қўмитаси педагог-ходимлар, талаба ва ўқувчиларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳимоясини, меҳнат ва ўқиш шароитларини яхшилаш юзасидан ташкилотчилик ишларини янада кучайтиради.

Шодмон КУБАЕВ,
Таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Қашқадарё вилоят қўмитаси раиси

ДЎСТЛИКДАДИР КУЧ-ҚУДРАТИМИЗ

Сурхондарё вилоятида 40000 дан ортиқ туркман миллатига мансуб кишилар яшайди.

Тарихий маълумотларга кўра, туркманлар 200 йил аввал Туркманистондан кўчиб келган бўлиб, улар асосан, вилоятнинг «Хушмон», «Янгиариқ», «Новшаҳар» каби қишлоқларида, хусусан, Термиз шаҳрида муқим ўрнашган.

Термизда Туркман миллий маркази фаолият кўрсатмоқда. Унга биолог-олим Қурбондурди Жумаев етакчилик қиляпти. Кўплаб туркман мактаблари ташкил қилинган. Термиз туманида «Жайҳун» миллий халқ дастаси тузилган. Унда кўплаб туркман қизу ўғиллари иштирок этишади.

Уста Абдураҳмон оға Турдиев Термиз туманидаги «Паттакесар» маҳалласида яшайди. У эллик йилдан буён темирчилик қилади. Туркман бахшиси сифатида ҳам танилди. Маҳалладаги 3500 нафар туркман аҳли Абдураҳмон оғани ҳурмат қилади. Айни чоғда кексалик гаштини сураётган уста ўғли Аллақулга туркман миллий тақинчоқларини ясашни ўргатди.

Искандар ХЎЖАЕВ,
(ЎзА) олган сурат

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, республикамизда илмий, илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш сифат жиҳатидан юқори поғонага кўтарилди. Илм-фаннинг турли соҳаларида тайёрланаётган диссертация ишлари бўйича маърузалар ишлаб чиқилди.

МУТАХАССИСЛАР УЧУН ИЛМИЙ ҚЎЛЛАНМА

Диссертациялар мавзулари мониторинги тизими амалиётга татбиқ этилди. Илмий раҳбарлар ва оппонентлар самарадорлигига эришиш тадбирлари кўрилди. Электрон экспертиза йўлга қўйилди: диссертациялар хулосалари, статистик маълумотларни экспертизадан ўтказиш бўйича янги компьютер дастури яратилганлиги ҳам муҳим аҳамият касб этди.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа илмий ишланмалар Ўзбекистон Олий аттестация комиссияси томонидан изчиллик билан амалга оширилди. Ана шу жараёнлар мазкур комиссия томонидан босмага тайёрланган «Илмий ва илмий-педагогик кадрлар аттестацияси» деб номланган нашрда ўз ифодасини топди. Кўп нусхада чоп этилган ушбу китоб фанни янги сифат босқичга кўтаришга хизмат қилувчи нашр сифатида юзага келди.

А.АКБАРОВ

Ҳижрон азобини тортган ошиқнинг
Ноласини изҳор қилар эмиш най.
Шул сабабдан найчи чалганда уни,
Овози борича йиғлармиш най.

Уйғун

ҲАЁТ ВА ГЎЗАЛЛИК БЕЗАГИ

иккинчи суҳбат

Най оҳангида илоҳий соҳирлик мужассам. Ўзидан мунгли нола таратиб, тингловчи қалбини алам ва изтиробдан озод этувчи най ажиб бир ҳисни сўйлайди.

У инсонга жаннатий ҳузур бағишлаб, ҳорғин руҳимизга куч ато этувчи воситадир.

Найнинг илоҳий, сеҳрли ва маҳзун куйи таъсирида ширин орзу-ҳавaслар дарёсида сузиб, гулгун ҳаётдан бўсалар оламиз. У шунчалар мўъжизакор мусиқаки, одамларнинг тотли дардини, қайғусини,эзгу-туйғуларини ҳазин бир оҳангда куйлаб соғинч билан энтиккан юракларнинг висол завқига-завқ қўшади. Ошиқ булбул сайрашига ҳамоҳанг бўлган найнинг садоси инсоний ҳис-туйғулар бешигини сокинлик билан тебратиб, юксак хаёл ва орзуларимизга қанот бағишлайди.

Айниқса, «Чўли Ироқ», «Чоргоҳ» куй-садолари бамисоли бутун борлиққа сингиб боради, қалбларимизга гўзаллик, ҳузур бағишлайди. Сирли оҳангга эга бўлган най садоси юракларга қувват беради. Уни тинглаган ошиқ бир умр ташна бўлган муҳаббатига даво топгандек, севикли ёрнинг васлига етишгандек бўлади.

Демак, най инсон ички ҳақиқатининг буюклиги ва равшанлиги рамзи бўлиб, у одамий руҳни тўла зуҳур этувчи ойнадир. Унинг ҳар бир садоси инсоннинг ғам, алам ва қайғусига улфат бўлиб, ноласи эса юракларни титратади.

Гўзалликнинг соф париси, мусаффо қалбларнинг доимий ошноларидан яна бири рубобдир. У кўнгилдаги қайғу занжирларини парчалаб, ҳасратларни ҳайдайди, ухлаб қолган нашъаларни уйғотади. Рубоб тароналари кўнгил қишларини баҳорга айлантириб, инсонни тонг юлдузидек умид ва ишончга ундайди, руҳиятимизга абадий ёшликни бахшида этиб, сўлғин ва кучсиз чеҳраларни очади. У ишқ ва муҳаббатнинг нозик чолғуси сифатида тингловчини янги ҳаёт, орзу-ҳавас ва самарали ижодга чорлайди.

Мангу ҳаёт мусиқаси, кўнгилларнинг самимий ёри бўлмиш рубоб куйларини латиф ва кўркам Она табиатга боқиб тинглашга не етсун. Қалбингда кўкламнинг шўхлигини ҳис этиб, некбин туйғулар мустаҳкамланади. Ва уни покиза, соф ҳис билан тинглаган инсоннинг кўзлари чақнаб, юлдуз каби порлайди.

Шоир Маъруф Жалил ўзининг «Қалб ва рубоб» шеърида шундай дейди:

Ниҳол эккан чол каби хаёл сурар рубобинг,
Дийдор кўришган дўстдай аҳвол сўрар рубобинг.
Бахти кулган йигитдай қувноқ бўлар бир маҳал,
Масъум гўдак сингари дудуқланар бир маҳал.

Мавлоно Жалолиддин Румий таъкидлаганларидек, найнинг ҳижрон ва айрилиқларга тўла лаззатбахш ноласи Мажнун ишқидан қиссалар ҳам сўйлайди.

Тинглагил, най не шикоят айлагай,
Айрилиқлардин шикоят айлагай.

Шоирнинг «Маснавийи-маънавий» куллиётида келтирилишича, най садоси авлиёуллоҳнинг иссиқ ва оловли каломи, ошиқ қалбининг рамзи бўлиб, илоҳий оҳанг билан лиммо-лим ҳолда ташқарига сочиларкан.

Ўз аслидан жудо бўлган руҳга қиёсланган най. Найни ҳатто энг улуғ зотларнинг пок руҳлари тараттан нур деб ҳам баҳолайдилар.

Комил инсоннинг руҳи арвоҳлар оламини соғингани каби қамишдан кесиб олиниб, ўз аслидан ажратилган най ҳижрон азобида эски маконини қўмсайди.

Ким найистондан мени то кесдилар,
Ҳасратимдан мард-аёл дод этдилар.

Яъни мени қамиш ҳолатимдан кесганларидан буён фарёдимга дош беролмай, эркагу-аёллар йиғлайдилар, дейилмоқда. Ҳақиқий оламидан жудо бўлган, ғарибликни сўйловчи, фироқ ва ғурбатдан шикоят қилувчи най ҳақида буюк шоир яна шундай дейди:

Ким билур найдек заҳар, тарёкни,
Най каби дамсозу ҳам муштоқни.

Одамлар қалбини ўртаб, ўзига ром этувчи найнинг узун ноласига шерик бўлиб кимдир йиғласа, яна кимдир жабрдийда найнинг қайғули ҳолатидан роҳат қилади. Қаҳрамон шоиримиз Абдулла Орипов ўз шеърида бу ҳақда мантиқан кучли ва ўта таъсирчан фикр қўллайди.

Одамлар қамиш танасига пичоқ соладилар, аввал кўзидан айириб, бағридан ўйиб оладилар ва у ҳам етмагандек бўғзидан пуфлайдилар. Умрида бунча хўрлик ва азоб кўрмаган шўрлик қамиш аламига чидай олмай узун ва мунгли овоз билан нола қилади:

Одамлар-чи, тўпланди шу он,
Фарёдига қилолмай тоқат.
Бир қамишни йиғлатиб чунон,
Сўнг ўзлари қилдилар роҳат.

Оддий ёғоч ва симдан ясалган рубоб шунча фазилатларга сероб экан. Уни нозик қўллар титратганида инсон қалбида тонгдай гўзал ва беғубор туйғулар ҳосил бўлиб, дунёнинг ёқасидан кириб, енгидан чиққандек бўласан киши.

Инсон юрагининг жўри, кўзларининг нури бўлган рубобда чертилган ҳар бир куй авжга минганида юракларга ҳордиқ ва дармон беради, қалблар жўшиб, кўнгиллар ором олади. Айниқса, лолалар қўйнида, оқшом чечаклар кулиб турганда, жажжи қушларнинг тотли сайраши билан ҳамоҳанг бўлган рубоб тароналари янграса, тингловчининг кўнгли ёқимли кайфиятларга тўлиб, ҳақиқий гўзаллик ва бахтни чуқур ҳис этади.

Буюк файласуф Арасту айтганидек, мусиқа кўнгилга ахлоқий таъсир кўрсатиш қувватига эга. Ҳамонки шундай экан, у ёшларни тарбиялаш дарслари қаторига қўйилмоғи лозим. Мактаб, мактабгача таълим муассаса ва маҳаллаларда ёшларни санъатдан завқланиш туйғусини тарбиялаш миллий тафаккур шаклланиши ва ривожланишида қудратли манба бўлиб хизмат қилади. Чунки она алласидан бошланиб, қалб тафтидан яралган мусиқа ҳар қандай шароитда кўнгилларни куйлатиб, офтоб каби барчага баробар баҳра беради. Шодлик кунларимизда ҳам, дардли дамларимизда ҳам фақат яхши куй ва яхши қўшиқларгина дилимизга дармон бўла олади.

Санъатимиз миллийликни англатмайдиган, тутуриқсиз, асаббузар мусиқа ва созчилардан тезроқ холи бўлиб, руҳимиз ва кайфиятимизга ҳузур бағишловчи, жон қулоқ билан эшитишга арзигулик дилрабо куй ва қўшиқларнинг кўпроқ янграшини истардик. Яхши кунларимизнинг безаги бўлган миллий санъатимизни эъзозлаш, ҳурмат қилиш ҳар бир ишқли ва истеъдодли санъаткорларнинг муқаддас бурчидир.

Энг муқаддас китобимиз Қуръони Каримдаги ўз миллий хусусиятларидан воз кечиш илоҳий таълимотга зид деган оятни эсдан чиқармаслигимиз лозим (Нисо сурасининг 119-ояти).

Эркин ҒУЛОМОВ,
Маънавият ва маърифат маркази Тошкент туман бўлимининг раҳбари

Болалар спорти

Болалар ва ўсмирлар спорт мактабимиз 1972 йилда туман халқ таълими бўлими қошида ташкил этилиб, фаолият кўрсатиб келмоқда. Ўтган йиллар мобайнида ёш спортчиларимиз ўнлаб республика мусобақаларида, телевизион «Қувноқ стартлар» баҳсларида ғолиблик шоҳсупасига чиқишди. Бу эстафетани бугунги кунда ҳам давом эттириб келмоқдамиз. 2003-2004 йилларда мактабимизда 765 нафар ўқувчилар спортнинг волейбол, кураш ва футбол турларидан 48 та гуруҳларга бўлинган ҳолда туманимиздаги 2-,7-,8-, 9-,12-,16-,17-,20-,23- ҳамда 25-умумий ўрта таълим мактаблари базасида белгиланган жадвал асосида машғулотларни мунтазам равишда олиб бормоқдалар. Уларга 5 нафар олий маълумотли ва 10 нафар ўрта махсус маълумотли жисмоний тарбия фани ўқитувчилари сабоқ беришмоқда.

БЎЛАЖАК ЧЕМПИОНЛАР

Мактабимизда волейбол туридан 9 та гуруҳда 163 нафар ўқувчилар шуғулланишади. Уларга I разрядли волейболчи, Ўзбекистон волейбол мусобақаларида I тоифали ҳакам Жума Назаров, қиз болалар гуруҳларига Б.Маматов раҳбарлик қилишади. Гуруҳлар асосан 7-,8-,9- умумтаълим ўрта мактабларида жойлашган. Туманимизда барча мактабларда волейбол майдонлари, 21 та мактабда спорт заллари, 8-,9-мактабларда 2 тадан спорт заллари бўлиб, ўқувчилар волейбол сирларини кўпроқ эгаллашмоқда. Интилганга толе ёр, деганларидек ўғил болалар 5-7 синфлар ўртасида вилоят биринчилигида фахрли биринчи ўринни эгаллаб, республика мусобақаларига йўлланма олдилар.

БЎСМда 16 гуруҳда 248 нафар ўқувчиларимиз футбол билан шуғулланади. Айниқса, Панжи Аминов раҳбарлик қилаётган футбол гуруҳлари ўқувчилари вилоят биринчилигида муваффақиятли қатнашмоқдалар.

Кураш мусобақаларида 364 нафар ўқувчиларимиз 23 гуруҳда А.Нуриллаев, М.Болтаев каби устозларидан кураш сирларини ўрганган Абдулло Поёнов, Акмал Ражабовлар республика мусобақаларида кумуш медални қўлга киритдилар.

Мактабимиз моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун туман халқ таълими бўлими 3 миллион сўм маблағ сарфлади. Умуман, ютуқларимиз замирида машаққатли меҳнат бор.

Р.АҲМЕДОВ,
Музрабод тумани БЎСМ директори

Зулфия номидаги Давлат мукофотига тавсия этилган номзодлар танловининг вилоят босқичида танловнинг шаҳар ва туман босқичида ғолиб чиққан ўттиз нафар қиз турли йўналишлар бўйича ўз истеъдоди ва маҳоратини намойиш этди.

ЗУЛФИЯХОНИМНИНГ ФАРҒОНАЛИК ҚИЗЛАРИ

Олтиариқ туманидаги 7-ўрта мактабнинг 11-синф ўқувчиси Назокатхон Аҳмаджонова - таълим, Фарғона давлат политехника институтининг муҳандис-иқтисод факультети 4-курс талабаси Севиля Астанова - фан, Фарғона давлат университети педагогика ва маданият факультети 1-курс талабаси Феруза Ортиқова - санъат, Фарғона шаҳар марказий маданият уйи «Гўзал» рақс ансамбли раҳбари Гулбаҳор Шаропова - маданият, Фарғона давлат университети филология факультетининг 1-курс талабаси Наргиза Охунова адабиёт йўналишлари бўйича ғолиб бўлди. Улар энди танловнинг мамлакат босқичида иштирок этади.

ҚУВОНЧ УЛАШИБ

Вилоят Қўғирчоқ театри ижодий жамоаси Ғаллаорол туманидаги болалар сил касалликлари шифохонасида даволанаётган болаларга ўзининг янги - «Бўлинганни бўри ер» спектаклини намойиш этди.

«Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси вилоят бўлими «Меҳр ва мурувват йили» дастурига мувофиқ ташкил этган мазкур тадбирда тадбиркорлар болаларга ўз совғаларини улашди.

(ЎзА)

ИЖОДИЙ ҲИССА

Қадимий ва гўзал Самарқанддаги кўҳна обидалардан бири ҳисобланган Шоҳи Зинда маданий ёдгорлигини туб таъмирлаш тадбирлари кўрилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг махсус қарори билан амалга оширилаётган бу йирик бунёдкорлик ишлари кенг кўламда олиб борилади.

Мамлакатимизда кўзга кўринган бадиий санъат усталари ҳам бу хайрли ишга яқиндан бош қўшмоқдалар. Тошкентдаги «Ижод-ижод» ҳунармандчилик корхонаси томонидан алоҳида ижодий гуруҳ тузилди.

Моҳир уста Хожиакбар Исмоилов бошчилигидаги мазкур бригада 20 нафар кулолчи рассомлардан ташкил топди.

Қўли гул бу ижодкорлар тарихий обиданинг ички деворларига сайқал берадилар. Бино хоналарига сополлардан безаклар бериш жараёни ҳам амалга оширилди.

Қўли гул бу ижодкорлар бундан олдин Бухородаги Баҳовуддин Нақшбандий ёдгорлигини таъмирлашда қатнашиб, ўз амалий маҳоратларини намоён этишди.

А.АЛИЕВ

Нуқтаи назар

МУСИҚАНИНГ СЕҲРЛИ КУЧИ

Мусиқа чексиз уммон, поёни йўқ бир дунё! У беихтиёр кишини ўз ортидан эргаштириб, фикрлар, ҳиссиётлар оламига етаклайди. Дарҳақиқат, шу дамгача ҳеч бир созанда, машшоқ унинг поёнига ета олган эмас.

Куй, оҳанглар ва илк мусиқа асбоблари инсоният тараққиётининг бошланғич даврида пайдо бўлган. Ўз даврининг машҳур созандалари кишиларни завқлантирадиган, оромбахш куйларни кашф этишган. Буюк тиб олими Абу Али ибн Сино мусиқани жуда севган, у ҳатто ўзи ғижжак ясаб чалган.

Олимлар мусиқани руҳий ва жисмоний куч манбаи ҳисоблашади, мусиқа чиндан ҳам кишига ҳаётий қувват, маънавий озиқ беради. Ўтмиш Шарқ ва Ғарб олимлари мусиқанинг инсон руҳини соғломлаштиришига ишонишган ва унинг таъсирчан кучи ҳақида чуқур мушоҳада юритишган.

Баъзи халқларнинг дафн маросимларида марсиялар чалинади, мунгли куйлар ижро этилади. Бу марҳумга ҳурмат-эҳтиром билдириш билан бирга унинг яқинларига таскин беришни кўзда тутади. Ўзимизнинг мумтоз куй ва ашулалардаги дардли оҳанглар эса киши қалбида маҳзунлик уйғотиб, уни эзгуликка ошно этади. Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов, Юнус Ражабий, Ҳожи Абдулазиз Абдурасулов, Мадраҳим Шерозий, Ҳожихон Болтаев каби устоз ҳофизларимиз уларни маромига етказиб ижро этишган.

Моҳир созанда Турғун Алиматов танбуридан таралган ҳазин садолар тингловчини оғир сукутга чўмдириб, олам-олам маъно ҳадя этади.

Буюк олимлар Гёте, Эйнштейн, С.П.Боткин мусиқа тинглаб, сўнг берилиб ишга киришганлар. Бинобарин, мусиқа меҳнатни енгиллаштиради, деб бежиз айтмаганлар.

«Мен мусиқани шу қадар яхши кўраманки, ҳатто ижодий ишим ҳам одатда мусиқа садолари остида бажарилган. Менимча, яхши, ёқимли мусиқа кишига завқ бериб, руҳни кўтаради, илҳомлантириб, қандайдир дунёга олиб киради», деб айтган эди академик Қори Ниёзий.

Мураккаб юрак жарроҳликларини маҳорат билан амалга оширган француз профессори Дэ Баке мусиқа садолари остида уларни бажарар экан. Унинг фикрича, мусиқа диққат, эътиборни бир мақсадга йўналтириб, ҳорғинлик ва чарчоқни енгишда яхши восита экан.

Америкалик машҳур ихтирочи Томас Эдисон 589 та мусиқа асарини тўплаб, улар ичидан тингловчилар ҳиссиётига кучли таъсир этадиган 112 та куйни ажратади. Булардан 15 таси кишининг тасаввур этиш қобилиятини кучайтириш, 14 таси асабни тинчлантириш, 10 таси хушвақтлик улашиш, 11 таси ишқ-муҳаббат уйғотиш ва 11 таси болалар шўхлигини босиш каби мақсадлар учун тавсия этилган.

Мусиқа билан даволаш илмининг тарафдорлари қуйидаги рецептни таклиф этишган. Кишини жаҳлдан тушириш учун Л. Бетховеннинг «Ойдин» (Лунная) сонатаси ва И.С.Бахнинг иккинчи контатасини, кўнгилдаги ғашликни йўқотиш учун Ф.Шопеннинг «Прелюдия», «Мазука» асарлари ва А.С.Рубинштейннинг «Мелодия»сини, рашк ҳиссини пасайтириш учун Б.Бартокнинг «Бешинчи квартети»ни, бош оғриғига қарши Моцартнинг «Дон Жуан»ини, А. Хачатуряннинг «Маскарад» вальсини тинглаш керак экан. Бундай тароналар, куй-қўшиқларни миллий мусиқа санъатимизнинг мақом ижрочилигидан ҳам, шунингдек, беназир бастакорлар Тўхтасин Жалилов, Юнус Ражабий, Имомжон Икромов, Ориф Ҳотамов, Дони Зокиров, Сайфи Жалил, Абдиҳошим Исмоиловлар ижодидан ҳам кўплаб келтириш мумкин.

Халқимизнинг машҳур ва суюкли хонандалари Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқов, Комилжон Отаниёзов, Берта Давидова, Фаттоҳхон Мамадалиев, Муножот Йўлчиева, Марям Сатторова ва бошқаларнинг ижросини тинглаганда инсон ҳам маънан, ҳам жисмонан тетиклашади.

Қадимги Юнонистонда мусиқа билан даволаш илми кенг қўлланилган. Масалан, буюк математик ва файласуф Пифагор мусиқани киши руҳияти ҳамда танасига ҳар тарафлама даво бўладиган восита сифатида тавсия этган. Искандар Зулқарнайн мусиқа садолари таъсирида кўп жасоратлар кўрсатган экан.

П.И.Чайковский «Қачонки сўз беоқибат қоладиган бўлса, ҳар тарафлама таъсир этадиган куч мусиқадир», деган бўлса, М.И.Глинка: «Дунёда бир тилгина таржима талаб қилмайди, у мусиқа» деган эди.

Қисқаси қўшиқ, куй билан меҳнатимиз унумли, руҳимиз тетик бўлади. Мусиқа санъати қадимий қадрият сифатида неча асрлардан бери миллий ҳаёт тарзимизга сингиб, халқимизга хос эзгу фазилатларнинг равнақ топишида хизмат қилиб келмоқда. Зеро, ёшлар онгида миллий истиқлол ғояларини шакллантириш, улар қалбида Ватан, озодлик туйғуларини ўстиришда миллий мусиқа санъатимизнинг ўрни беқиёсдир.

Ғулом ҚЎЧҚОРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, «Эл-юрт хурмати» ордени соҳиби, бастакор

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78;
Хатлар бўлими 56-85-43;

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди -

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 8471 Буюртма Г— 116 23456